TÜRK HALK ŞİİRİNİN

ALTIN KİTABI

MERKEZ
MERKEZ

74
34
40

TÜRKİYE
ÂŞIKLAR BAYRAMI

FİATI 5 LİRA

TÜRK HALK ŞİİRİNİN

ALTIN KİTABI

TÜRKİYE
ÂŞIKLAR BAYRAMINA
KATILAN ÂŞIKLAR
VE
YARIŞMA SONUÇLARI

DÜZENLEYENLER :
MEHDİ HALICI ve MESUT DOĞU

DOĞUŞ MATBAASI
KONYA
1970

ÖN SÖZ

Beş yıldanberi Konya'da Turizm Derneğinin aracılığı ile düzenlenmekte olan Türkiye Âşıklar Bayramı pek çok Halk Âşığının tanınmasına vesile olmuştur. Ayrıca bayramlar süresince Konya'da toplanan Âşıkların ortaya koydukları eserler, atışmalar ve türküler yeni çalışma ve çabaların olumlu örneklerini teşkil etmektedir. Her Âşık yeni bir eseriyle yarışmaya katıldığından Türk Halk Edebiyatının zenginleşmesinde bu bayramların büyük rolü olmaktadır.

Türkiye Âşıklar Bayramı ilk kez Konya Turizm Derneği Başkanı ve Konya Senatörü Feyzi Halıcı tarafından düşünülmüş ve 1966 yılında başlatılmıştır. Daha ilk yıl ki bayramdan itibaren bu çalışma Türk halkının ve Basınının takdirlerini ve ilgisini toplamıştır.

Ülkemizin tanınmış bilim adamları ve sanatçılarından kurulu jüri üyeleri her yıl bayramlara büyük bir fedakârlıkla katılmışlar ve her Âşığın bayram içindeki başarısına göre yargılarını açıklamışlardır.

Türkiye Âşıklar Bayramının bir diğer özelliğide; ün yapmış Ozanları bu bayram vesilesiyle bir araya getirip, birbirlerini tanıtma olanağına kavuşturmasıdır.

Bir defasında, şiirleriyle birbirlerini gıyaben tanıyan iki ozan dernek binasında karşılaşır karşılaşmaz şiirle birbirlerini selamlamışlar ve karşılıklı söyleyişleri orada bulunan herkezin gözlerini yaşartmıştır.

Türkiye Âşıklar Bayramının Konya'da yapılması Konya'mız için büyük bir kazançtır. Bu halk ve kültür hizmetinin Konya'da gerçekleştirilmesi bu davaya gönül verenlerin ve emeği geçenlerin isimlerini de ebedileştirecektir.

Biz bu kitabımızı bugüne kadar yapılan bayramların unutulup gitmesini önlemek, derece alanların adlarını edebiyat tarihimize aktarabilmek ve onların hayat hikayeleri ile şiirlerini ve atışmalarını canlı tutabilmek amacı ile yayınlıyoruz.

Yaptığımız iş, yapılan hizmetleri dile getirmek ve bayramda söylenmiş binlerce deyiş ve söyleyişlerin bir kısmının muhafazasını sağlamaktan ibarettir.

Bu kez çok acele olarak hazırlanan kitabımızda rastlayacağınız eksikliklerin hoş görülmesini rica eder, değerli okuyucularımıza esenlikler dileriz.

MESUT DOĞU

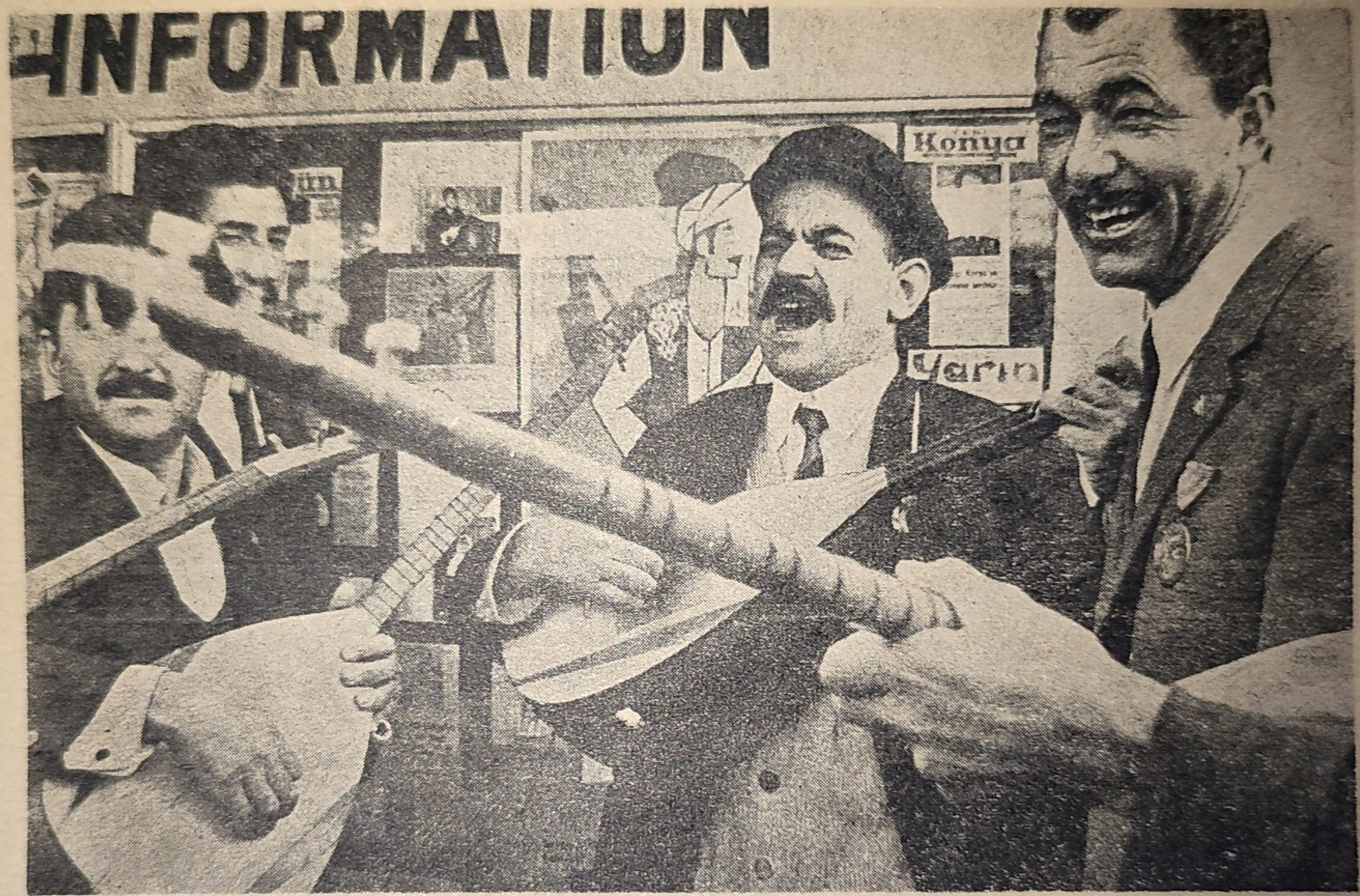

Konya Turizm Derneği önünde Bayrama gelen Âşık İsmail Cengiz ve Abdülvahap Kocaman diğer âşıklara meydan okuyorlar.

Foto : Metin Soysal

Bugüne kadar yapılan Türkiye Âşıklar Bayramı Sonuçları

1966 TÜRKİYE ÂŞIKLAR BAYRAMI SONUÇLARI

7-9 Ekim tarihlerinde İl Kitaplık salonunda üç dalda yapılmıştır.

1 - ATIŞMA DALI

BİRİNCİLER : Murat Çobanoğlu, Müdami Ataman, Efkârî Şentürk
İKİNCİLER : İkincilik hiçbir âşığa verilmemiştir.
ÜÇÜNCÜ : Davud Sulari

2 - EN GÜZEL MEMLEKET TÜRKÜSÜ DALI

BİRİNCİ : Adnan Türközü,
İKİNCİLER : Murat Çobanoğlu, Müdami Ataman,
ÜÇÜNCÜ : Dursun Ceylâni

3 - EN GÜZEL MEMLEKET ŞİİRİ DALI

BİRİNCİ : Şemsi Yastıman
İKİNCİLER : Sefil Selimi, Abdulvahap Kocaman
ÜÇÜNCÜ : Hüseyin Çırakman

1966 TÜRKİYE AŞIKLAR BAYRAMI'NIN İÜRİ ÜYELERİ :

Sadi Yaver Ataman, Behçet Kemal Çağlar, Ahmet Kabaklı, İhsan Hınçer, Cahit Öztelli, Mehmet Önder, Feyzi Halıcı.

1967 YILI TÜRKİYE ÂŞIKLAR BAYRAMI SONUÇLARI

28-29-30 Ekim tarihlerinde İl Kitaplık Salonunda üç dalda yapılmıştır.

1 - ATIŞMA DALI

1. lik Armağanı : Mevlâna Ödülü
İlhami Demir, Yaşar Reyhani, Mustafa Düşmeztorun, Hasan Selmani

2. lik Armağanı : Yunus Emre Ödülü
Murat Çobanoğlu, Mevlüd İhsani Şafak, Sadi Değer, Rüstem Alyansoğlu

2 - EN GÜZEL MEMLEKET TÜRKÜSÜ DALI

1. lik Armağanı : Karacaoğlan Ödülü
Murat Çobanoğlu

2. lik Armağanı : Emrah Ödülü
Musa Yaprak ve Ali Gürbüz

3. lük Armağanı : Mihri Hatun ödülü
Âşık Ferrahi ve Kızı Emine

3 - EN GÜZEL MEMLEKET ŞİİRİ DALI

1. lik Armağanı : Köroğlu Ödülü
Abdulvahap Kocaman, Mevlüd İhsani Şafak

2. lik Armağanı : Dadaloğlu Ödülü
Mustafa Düşmeztorun ve Sefil Selimi

4. lük armağanı : Silleli Sururi ödülü
Cemali Uçkaç, Halil Yılmaz (Salihi), Sabri Orak, Haydar Arslan

JÜRİ ÜYELERİ :

Behçet Kemal Çağlar, İhsan Hınçer, Mehmet Çakırtaş, Âşık Veysel, Âşık Efkâri, Âşık Müdami, Şeref Kişmir.

1968 YILI TÜRKİYE ÂŞIKLAR BAYRAMI SONUÇLARI

26-29 Ekim tarihlerinde İl Kitaplık salonunda Dört dalda yapılmıştır.

1 - ATIŞMA DALI

1. lik Armağanı : Mevlâna ödülü
Yaşar Reyhani, Hasan Selmani, Murat Çobanoğlu, M. İhsani Şafak
2. lik Armağanı : Yunus Emre ödülü
Sabri Orak, Şeref Taşlıova, Rüstem Alyansoğlu, Sadi Değer,
3. lük Armağanı : Şair Eşref ödülü
Feymani, Abdülvahap Kocaman

2 - EN GÜZEL MEMLEKET TÜRKÜSÜ DALI

1. lik Armağanı : Köroğlu ödülü
Ferrahi, Murat Çobanoğlu
2. lik Armağanı : Dadaloğlu ödülü
Hasan Selmani, Yaşar Reyhani, Şeref Taşlıova
3. lük Armağanı : Âşık Hasan Ödülü
Hasan Yüzbaşıoğlu, Salihi, Cemali Uçkaç, Ali Gürbüz, M. Taşkaya

3 - EN GÜZEL MEMLEKET ŞİİRİ DALI

1. lik Armağanı : Fuzuli ödülü
Abdulvahap Kocaman, Yaşar Reyhani, Hüdai Sabri Orak
2. lik Armağanı : Karacaoğlan ödülü
Mevlüd İhsani, Sadi Değer, Rüstem Alyansoğlu, Âşık Kara
3. lük Armağanı : Silleli Âşık Sururi ödülü
Habib Karaaslan, Feymani

4 - MUAMMA DALI

1. Mevlüd İhsani
2. Yaşar Reyhani, Aşık Kara, Murat Çobanoğlu
3. Hasan Selmani, Sadi Değer, Hüdai Sabri orak, Şeref Taşlıova

JÜRİ ÜYELERİ :

Orhan Şaik Gökyay, Gültekin Sâmancı, İhsan Hınçer, Ahmet Kabaklı, Kadircan Kaflı, Osman Atilla, C. Kişmir, Yıldız Tezcan.

1969 YILI T. ÂŞIKLAR BAYRAMI SONUÇLARI

23-29 Ekim tarihlerinde İl Kitaplık salonunda 4 dalda yapılmıştır

1 – ATIŞMA DALI

1. lik Armağanı : Köroğlu ödülü

İlhami Demir	830 puvan
Hasan Selmani	675 puvan
Mevlüd İhsani	660 puvan

2. lik Armağanı : Dadaloğlu ödülü

İshak Kemali	630 puvan
Ummani Can	615 puvan
Sabri Hüdai	610 puvan

3. cülük Armağanı : Şenlik Ödülü

Sadi Değer	580 puvan
Mehmet Ozan	560 puvan

2 – EN GÜZEL MEMLEKET TÜRKÜSÜ DALI

1. lik Armağanı : Karacaoğlan ödülü

Şeref Taşlıova	640 puvan
Nevcihan Özmerih	640 puvan

2. lik Armağanı : Emrah ödülünü

Salihi	630 puvan
İsmail Cenğiz	625 puvan
Feymani	580 puvan

3. lük Armağanı : Kerem Ödülü

Mahmut Taşkaya	490 puvan
Fikret Ünal	480 puvan

3 – EN GÜZEL MEMLEKET ŞİİRİ DALI

1. lik Armağanı : Behçet Kemal ödülü

Abdulvahap Kocaman	750 puvan
İhsan Divâni	680 puvan

2. lik Armağanı : Yunus Emre ödülü

Sabri Hüdai	520 puvan
Şeref Taşlıova	500 puvan

3. lük Armağanı : Şenlik Ödülü

Rüstem Alyansoğlu	480 puvan
Âşık Kara	480 puvan

4 – MUAMMA : Âşıklar tarafından çözülememiştir.

JURİ ÜYELERİ : Murat Çabanoğlu, Efkâri Baba, Gültekin Samancı, Reyhani, Osman Atilla, Mehdi Halıcı, Cahit Öztelli, Muzaffer Uyguner, İhsan Hınçer, Tahir Kutsi Makal.

KONYA'YA DÜŞEN İŞTİ BU KONYA EN İYİSİNİ YAPTI

Metin SOYSAL

Kulakları çınlasın usta Veysel'in. Türkiye Âşıklar Bayramının ilk yılında ona sormuştum :

«— Sazın iyisi nasıl olur?

«— Sazın iyisimi...» demişti «Sapı gürgen, teknesi duttan, döşü çamdan olur...»

«— Ve lâkin...» diye eklemişti sözlerine :

«— Âşık çalar saz öğünür. Gönül söyler, dil öğünür. Yani Işin aslı, iyi saz, saz çalanın söz bilenindir...»

Kimi yeri çorak, kimi yeri yeşilin her türlüsüne gebe şu güzel Anadolu asırlarca çöğür sazın döşünde teknesinde dile geldi.

Sonra bize Veysel'i getirdi bıraktı. Hep korkardık :

«— Veysel de giderse ne olur?»

Yunus'ları Seyrani'leri, Karacaoğlan'ları tarihin karanlıklarına gömmekmi gerek...?»

«— Öyleyse çare...?»

İşte Konya bu çareyi buldu. Zaten Konya'ya düşen işti bu. Çünkü Âşıkların yetiştiği, güzel söz söylemeyi de, sazın döşüne tezeneyi ustalıkla vurmayı da öğrendikleri yerler Âşık kahveleriydi. Bu kahvelerin sonuncusuda yine Konya'da yaşadı. Eskiler hatıralar anlatır. Konyanın yetiştirdiği nice Âşık az mı atışmıştı Tahir'in kahvesinde, Silleli İbrahim'ler, Âşık Mehmet'ler ve kimler kimler...

Lâkin dedik ya, Konya, kendine düşeni hem çabuk hem iyi yaptı. Turizm Derneğinin el attığı, derli toplu, dört başı mamur, üstelik her yıl daha da iyiye giden Türkiye Âşıklar Bayramı, bitmez tükenmez Anadolu'nun gönlünde kırılan bir kanada derman oldu. Ne mutlu bunu ilk düşünen, âşıklar, dört bir yandan bakraç bakraç çekenlere...

Ve ne mutlu bu işin baş düzenleyicisi olan «Âşık Fezai» ye. Yani Feyzi Halıcıya ne mutlu...

Âşık'ların Er Meydanı

1969

Metin SOYSAL

Yabani armudun dalında diken vardır. Çöğür derler buna, Meşenin yaprağına da çöğür denir. Armudun çöğürü, sazın burgusuna, meşenin çöğürü de sazın teknesine benzer. Bu yüzden Anadolu'nun birçok yerinde âşığın çaldığı saz, saz değil, çöğür diye bilinir.

Vaktiyle Koca Veysel'e sormuştum :

— Usta, çöğürün iyisi nasıl olur?»

Çiçek çopuru, çorak toprak rengi yüzünde bir hoş tebessümle :

— Çöğürün iyisi mi? demişti. «Sapı gürgen, teknesi duttan, döşü çamdan olur.»

Hemen arkasından da :

— «Lâkin» diye eklemişti sözlerine :

— Âşık çalar, çöğür güler. Gönül söyler, dil oğünür, Yâni işin aslı, iyi çöğür, iyi söz bilenindir. İyi söz yabana kalırsa dolu Içmiş âşığa vergi...

Anadolu'da tezenesini, çöğürün döşüne ustalıklı vuran, edep - erkân bilen saz âşığından pek azı dolu içmiştir. Bu «Dolu İçmek» deyimi de bir düş'ten gelir. Âşık eline sazı almadan önce sıtmaya tutulmuş gibi, gizli bir ateşle yanarmış gibi yakınır durur. Derken düşünde, erenler ona soğuk bir pınardan su verirler. Toprak tası başına dikerse kana kana içerse artık içindeki ateş, ateş değil bambaşka bir aşktır. Uyanınca sazı kapar. Gayri koyuverir kendini...

SAZINI KÖY KAHVESİNE ASARSA

Dağ tepe aşmak, köy köy dolaşmak, âşıklığın şanındandır. Bir âşık konuk geldiği köyün kahvesine indi mi, sazını kapıya asar. Bu, eğer varsa, oradaki saz âşıklarını er meydanına davet

demektir. Davete gelen olursa yaşlısıyla genciyle bütün köy erkekleri kahvede toplanır. Konuk âşıkla o köyün âşıkları yarış eder.

Bu yarış karşılıklı, hemen o anda, ilham perisinin dile getirdiği şiirlerle olur. Önce âşıklar birbirlerine meydan okurlar. Sonra da irfan kavgasına geçerler. Ama hüner, en çetin atışmada, en sert taşlamada bile sözü sohbeti, sövmeden yürütmektir.

Evet, Yunus'lar, Emrah'lar, Karacaoğlan'lar hep böyle doğdu. Böyle dev oldu...

İşte Konya'da dört yıldır yapılan ve yavaş yavaş gelenek haline gelen Türkiye Âşıklar Bayramı, öz halk şiirimizin artık kurumaya yüz tutan o derin pınarını canlandırıyor. Yoksa, Türk Halk Şiiri, Koca Veysel'le noktasını belki de koyacaktı.

Kimi kara trenle kimi kamyon sırtında bu yılda Anadolu'nun dört bucağından sazını kapıp da gelen nice âşık Konya Kitaplık Salonu'nda sıra sıra atıştı, çetin bir yarış içinde boy gösterdi, boy ölçüştü. Bu yazı dizisinde, yedi gün yedi gece süren işte o bayramın hikâyesi var...

Meydanı bu yıl, Türkiye Âşıklar Bayramı'nda jüri üyesi olan Âşık Reyhani ile Âşık Çobanoğlu açtı. Önce Reyhani kendisini tanıttı.

Dadaşım kalemsiz arzuhal yazan
Erzurumlu âşık, o Reyhan benim...

Sonra da, ellerinde saz, sıra sıra oturan âşıklara bakıp
— «Merhaba» dediler.

Aldı Reyhani : Döndü Meydan, yüce meydan merhaba
İşte meydan, er meydanı merhaba

Aldı Çobanoğlu : Dertli isen, âşık isen merhaba
Koca meydan; açıl meydan, merhaba

.....

Göğsünde Kurtuluş Savaşı'nın mermi izlerini taşıyan Ardanuçlu Âşık Efkâri Baba, Çobanoğlu ile İlhaminin atışmasını ister dururdu. Elini dizine vurup ayak verdi :

— «Hadi Çobanoğlu» dedi. «Bak Âşık İlhami ne diyor?»

Beni meydanda görende
Kaçıp gitme Çobanoğlu

Gerisini Arpaçay'ın Çatma köyünden Âşık İlhami getirdi.

Unvanına boş bir kabir
Kazıp gitme Çobanoğlu

Aldı Çobanoğlu : Er meydanı meydanı bana
Tavuk gibi tünek sana
Kanadını yoldurup ta
Uçup gitme Âşık İlham

Aldı İlhami : Sözüm sana dinle beni
Sabah rızkı oldun bana
Sazını kapı ardına
Asıp gitme Çobanoğlu

Aldı Çobanoğlu : Çobanoğlu atar nâra
Niye böyle düştün dara
Ayak çekip uzaklara
Cızıp gitme âşık İlham

Aldı İlhami : İlhami anlar garibi
Sırtını giydirir kavi
Boyun kırma garip gibi
Göçüp gitme Çobanoğlu

İkisi de güçlü âşık. İkiside dolu içmiş. İkisi de at koşturur gibi çalıyorlardı sazlarını. Böylece birbirlerini tarttılar. Sıra artık irfan yarışındaydı. Ayağı bu defa Reyhani verdi :

Bu Mevlâna ne hoş içme

Sazların o deminki kıvrak tezenesi, bu ayakla değişiverdi. Yavaşladı ve mistik bir havayı dile getirdi :

Aldı Çobanoğlu : Bu Mevlâna ne hoş içme
Bir eli Tanrı'ya gitmiş
Balıkları konuşturmuş
Bir eli deryaya gitmiş

İlhami düşündü. Sazına kulak verdi. Derin bir kuyudan su çeker gibi yanık yanık başladı :

Od idi bakıp geçme
Gönüller yakıp gitmiş
Bir ney ile bin yıla dek
Katresi ummana gitmiş...

FOTO: METİN SOSYAL

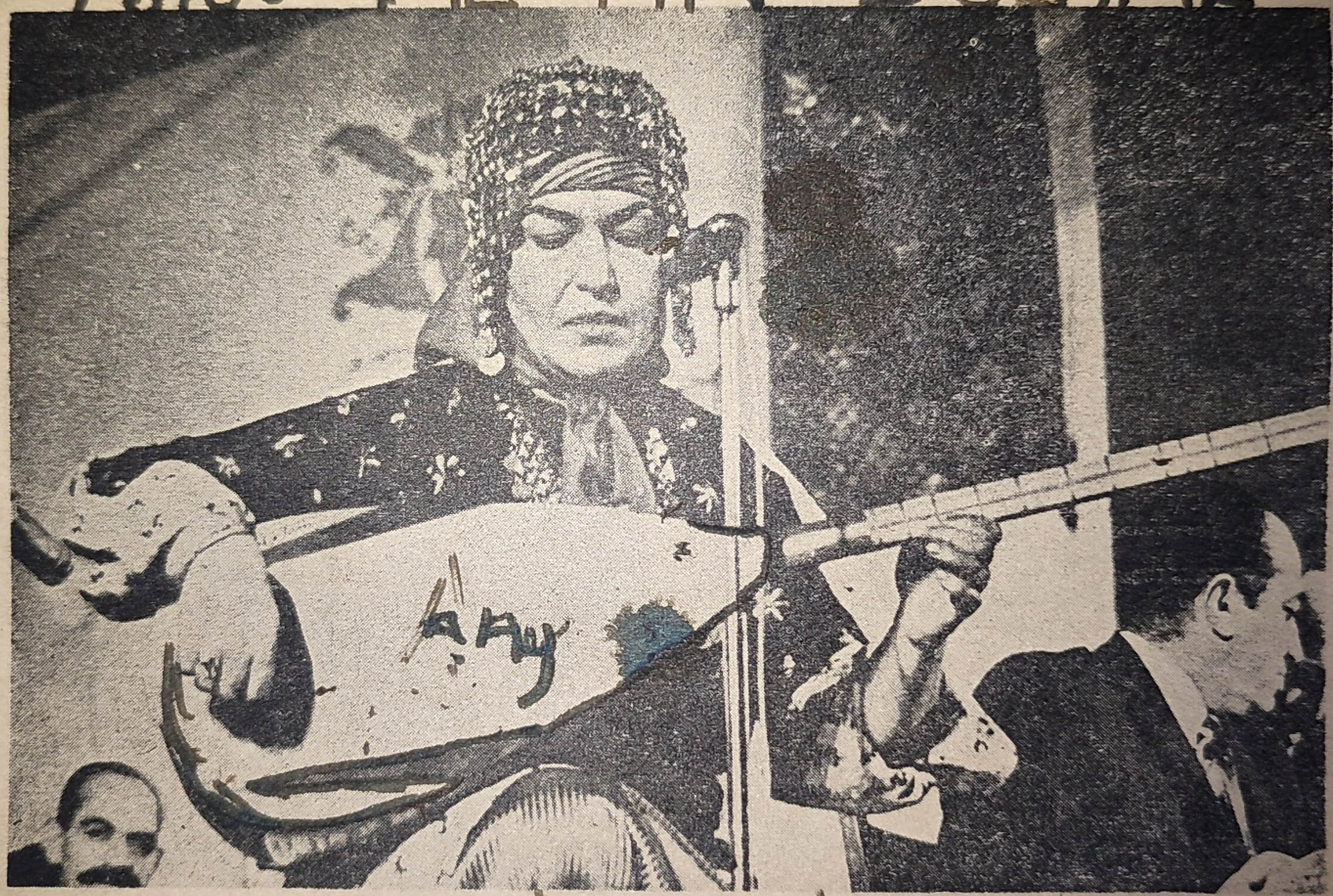

1969 yılı Türkü dalı birincisi Nevcivan Özmerih derece alan eserini okurken.

Foto : Metin Soysal

NEVCİVAN BACI
İLE
ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA'NIN SUNDUĞU «BOZLAK»

Gümüş başlığının altında çatkısıyla, üç eteği, yeleği, kolçaklarıyle bir gelin gibiydi Âşık bacı. Bağlamanın döşüne bir hoş, ustalıklı vuruyordu :

Sazımı boynuma astım da geldim
Elime kınayı yaktım da geldim
Konya'da kurulan er meydanına
Göğsüme bayrağı takdım da geldim

Adı Nevcivan Özmerih, Rumeli Türklerinin Karacaoğlan'ı diye bilinen ünlü Âşık Koçu'nun torunu Ankara Ünüversitesinde hem «İngiliz Filolojisi» ni bitirmiş hem de «Paleo-Antropoloji» öğrenimi yapmıştı.

«Peki Şimdi.?»

«Sadece bir halk ozanıyım »diye gülümsedi, «Beni sazım ve sözüm daha çok sardı. Biliyorsunuz Ankara Radyosunda Yurttan sesler sanatçısıyım...»

DAĞ BAYIR DOLAŞIRKEN

Dağ, bayır; epey dolaşmış çocukluğundan beri elinden düşmeyen bağlamasına kimi yeri çorak, kimi yeri çağıl çağıl canlı, yeşil Anadolu'da renk vermişti.

Ve Konya'da kurulan er meydanına, sadece elinin kınası, kolunda bağlamasıyle değil, dolu gelmişti Âşık Bacı. Kars'ın Çıldır ilçesine bağlı Gülyüzü köyünden Âşık Şeref Taşlıova ile sazlarımı karşılıklı, uzun uzun konuşturdular. Sonra da bir «Bozlak» sundular.

Bu bozlağı Âşık şeref şöyle anlantı :

«Hasan Ağa, köyünde yaman ağaydı. Tek oğlu vardı: Mustafa. Evermiş, köyün en güzel kızı Senem'i gelin almıştı. Ama aradan yedi yaz, yedi güz geçmiş, hâlâ torun sahibi olamamıştı.

Kusur oğlunda mı, yoksa gelininde mi bilmiyor. İlle de torun istiyordu..»

Şeref, Hasan Ağa oldu. Âşık Bacı Senem'i canlandırdı, Kayınbaba, gelin biraz da sert konuştular :

Aldı Şeref : Bele bağlar
Yar kemeri bele bağlar
Bülbül ötmez gül bitmez
Viran kalsın bele bağlar

Aldı Bacı : Bele bağlar
Yar başını bele bağlar
Bülbül güle konmadı
Neylesin bele bağlar

Kayınbaba : «illede isterim» diyordu :
Yüksek dağdan kar isterem
Engin dağdan bar isterem
Oğul bağı barsız olmaz
Ben yavrumdan bar isterem

Gelin, gerçeği söyleyecek ama sıkılgan :
Sıcak dağdan kar bekleme
Soğuk bağda nar olurmu?
Bağ ne yapsın bağman çürük
Bozuk bağda nar olurmu?

Öyleyse, kayın baba başka gelin alacağını ima eder :
Yüksek dağlar karsız olmaz
Engin bağlar barsız olmaz
Yedi yıldır bağ beklerim
Oğul bağı barsız olmaz

Artı susmak fayda etmez. Gelin üstüne bir değil, yedi gelin daha gelse, torun nafile demeye getirir. Çıkarır baklayı ağzından :

Sıcak dağdan kar bekleme
Soğuk bağdan nar bekleme
İster yedi bağ besle
Sen yavrundan bar bekleme...

ATIŞMALARIN EN ÇETİNİ VE EN ZORLUSU « DUDAKDEĞMEZ »

Kuruseki, Tokat'ın Büyükalmus ilçesine bağlı, otuz hane, ufak bir köydür. Buğday, mısır, nohut yetiştirir. Daha geçen yıllara kadar Kuruseki deyince, komşu köyler arasında önce kuraklığını bilir, söylerlerdi. Bu yüzden de yakınırdı Kuruseki'liler :

Yağmur yağarsa can Kuruseki can
Yağmur yağmazsa yan Kuruseki yan

Oysa şimdi, o kurak dağda yavaş yavaş filizlenen bir zeytin dalı var : Âşık Selmani. Ve komşu köyler Kuruseki'ye «Selmani'nin köyü» diyorlar artık...

Boyunca oğlu var ama, okuma yazmayı yakında öğrenmiş, ancak geçen yıl ilkokul diploması almıştı. O güne kadar da bütün koşmalarını, kucaklamalarını, hatta atışmalarını bile ezberinde tutardı. Bu yıl Konya'da yurdun dört bucağından gelen nice âşığa, tek başına meydan okudu :

Ey Hasan, gönülden yananlar gelsin
Sulara katılanlar akanlar gelsin
Dudağı iğneyle çıkanlar gelsin
Herkes usta olan dilleri tanır.

Âşıklar, Selmanînin demek istediğini iyi anladılar. Öteden beri, atışmaların en zorlusu da buydu zaten : Dudakdeğmez.

Selmanî, iki dudağının arasına, dikine bir toplu iğne yerleştirdi. Ayak denilen bir mısra istedi. Baba Efkâri verdi ayağı:

Âşıklar söylenen sözden alırsa
İnsanlar içinde hastan sayılır

Şimdi Selmanî, bu ayağa göre, üstelik o anda içinden doğduğu gibi, sözü tatlı, mânası hoş bir koşma söyleyecekti. Ama sözlerinde «M» ve «B» gibi dudağı kırpan harfler bulunursa, iğne dudaklarına batar, ağzı kan içinde kalırdı. Bu yüzden de halk şairleri arasında, nice yarışmanın en çetini dudakdeğmezdir. Çok kişi, dudağına batan iğnenin acısıyla kekelemiş, yahut er meydanını terkedip, gitmişti...

Selmanî derin derin içini çekti. Sazına kulak verdi. Gözlerini uzaklara dikti. Başladı :

Âşıklar söylenen sözden alırsa
İnsanlar içinde hasta sayılır
Hakikat dersini özden alırsa
Yaratan Tanrıya dosttan sayılır

Gözler hep Selmanî'deydi. Dudaklarının arasındaki incecik toplu iğne pırıl pırıl parlıyordu. Bakalım sonunu getirebilecekmi :

Aşkın dolusunu ergeç içerse
Eğer şerde kalır çokca içerse
Yar elinden alır zehir içerse
Tatlı ile dolan tastan sayılır.

Hem bir yandan dudakdeğmez harflerle kelimeler bulup yakıştırıyor, hem de bir yanda ermiş Yunus'lar gibi «Dolu İçen» âşığı anlatıyordu. Sıra ünvaniyle başlayacak olan son mısralardaydı :

«Tapşır!» diye bağırdılar. Tapşırmak, âşığın «Şah Bendi» denen son kıtada, adını veya ünvanını söylemesidir. Selmanî,

«Selmani» diye başlarsa, ünvanındaki «M» harfiyle dudaklarını kırpıverecek, iğne saplanacaktı. Tapşırmasa olmaz, kaybeder.

Yine kulak verdi sazına. İlhamı, sazın döşünden gelir gibiydi. Gülümsedi. Daha olumlu vurdu tellere. Adını söyledi, kurtardı :

Hasan âşıklıktan adın kalırsa
Özü gönlü yıkık viran kalırsa
Sözünde özünde doğru kalırsa
Sözün delilidir. ustan sayılır.

Doğruldu, Sazı elinde eğildi. Selâm verdi. İki dudağı arasındaki toplu iğneyi alırken, Konya Kitaplık Salonu, alkıştan çın çın çınlıyordu...

MEZARDA DOĞAN BİR ÂŞIK KADİR GEDİKHANLIOĞLU

İnsan mezarda doğar mı?..

Belki tüyler ürpertici bir soru bu, ama dünyada pek nadir de olsa gerçek. İşte Urfanın Birecik ilçesine bağlı Şebük köyünden Âşık Kadir Gedikhanlıoğlu'nun hayat hikayesi böyle bir olayla başlıyor.

ÇOBAN ALİ DUYMASAYDI

Anası Emine, Kadir'e dokuz aylık hamileyken Fırat'a düşmüş, sular onu sürükleyip tâ ötelerden karaya vurmuştu. Öldü zannedip gömmüşler ve kimbilir belki de baygın olan biçare kadın, toprağın ağırlığıyla mezarda doğum yapmış, ruhunu böylece teslim etmişti.

Ve otlaktan dönerken Çoban Ali duymuştu mezardan gelen çocuk feryadını. Mezarı açmış kendi eliyle çıkarmıştı onu. Gedikhanlıoğlu Çoban, Aliden dinlediği doğum hikayesini anlatırken yüzü daha da soluyor, köyünün tarlaları gibi çatlamış dudakları titriyordu:

«—İnsanoğlu doğarken ölüm ona ıraktır...» diye başlamıştı. Arkasından da üstüne basa basa :

«— Ama kader benim mezar taşım için şu ağıtı daha doğarken yazmış...» dedi aldı sazını :

Feleksen sen utan, sakın ben değil
Kabirse burası, yabancı değil
Burada onunla anası değil
Gedihanlı yatar, anadan uzak...

Bağlamanın tellerine yavaş yavaş dokunuyor, sözün gerisini getiriyordu. Dalmıştı gözleri :

«— Fırat kenarında çamaşır yuğarken acı haberi gelen anam, bir oğlu olmasını çok istermiş. Zavallı murada ermeden gitmiş. Sonra beni nenemle dedem büyütmüş. Avunmak için de, daha çocukken saz vermişlerdi elime. O gün bugündür çalarım...»

Ustalıklı bağlamasıyla Konya'da bütün Âşıkları coşturdu Gedikhanlı. Yarışmalara «Türkü» dalında girmişti.

«— Susta Leylâm duymasınlar..» diye vurdu sazın döşüne. Evlenince ekmek derdi içinde aşkı gölgelenen iki sevgiliyi anlatıyordu. Genç kadının gözü yaşlı. Delikanlı koca çaresiz, lâkin ağladığını konu komşu duyacak diye çekingen :

Verdiğimiz sözümüzü
Sus kimseler duymasınlar
Halk biliyor özümüzü
Susta Leylâm duymasınlar

Aşkın ile söylediğin
Nedir feryad eylediğin
Gizli gizli ağladığın
Sus ta Leylâm duymasınlar

Genç kadın çok sabretmiş, hani ekmek yerine taşın köküne bile rıza göstermişti. Ama bu, böyle gidecek mi...

Yedin engelerin taşını
Yıktın gönlün güneşini
Sil gözlerinin yaşını
Susta Leylam duymasınlar

Yaktın aşkın dediğini
Açtın dağların gediğini
Benim için can verdiğini
Susta Leylâm duymasınlar

Sonra her şeyi daha başında konuştuklarını anlatır:

Bu aşkı baştan söyledin
Altun idi, tunç eyledin
El aleme gülünç ettin
Susta Leylâm duymasınlar

Derken pişman olur söylediklerine. Genç kadın gizli gizli ağlıyor. Oysa deliler gibi seviyor Leylâsını. Ama hâlâ dedik ya çaresiz. Şine alır sazını;

İşte, tepeler yolundur
Canım, kopan kolumdur
Gedikhanlı sana kuldur
Sus ta Leylâm duymasınlar...

TAVANDA KOCA BİR KUTU ASILI...

Baş değil, başı var, bir başak değil
Yenilir şey değil, yumuşak değil
Çokca var her evde, vuslat çizgisi
Kuşak misali amma kuşak ta değil

Tavanda, koca bir kutu asılıydı. İçinde ne olduğunu da sadece tek kişi biliyordu : Feyzi Halıcı, Türkiye Âşıklar Bayramının kurucusu olan Konya Senatörü ve Konya Turizm Derneği'nin Başkanı Halıcı, er meydanında toplanan bütün âşıklara çetin bilmecenin anahtarı işte bu mısralarla verdi. Arkasından da :

«İsteyen her âşık, bilmecenin ne olduğunu yine şiirle belirtecek...» dedi. Türk halk şiirinde önemli bir yeri olan bu tür yarışmaya da «Muamma» derler. Âşıklar, uzun uzun kafa yorar, cevap bulurlarsa bunu yine hoş, yine tatlı sözlerle dile getirirler. Nitekim, Konya'da toplanan nice ünlü âşık da, Halıcı'nın verdiği anahtarla bilmeceyi çözmeye uğraşıyorlardı.

Aldı Reyhani : «Olsa olsa lâmbadır.» dedi
Lâmba derim, başak değil, başı var
Aslı camdır, elbette yumuşak değil
Çizgileri vuslat verir her yana
Her yanı kuşatır, amma kuşak ta değil

Aldı İsak Kemalî başka düşünmüştü :
Muammaya vardır bir tek cevabım
Biri yüzük, biri saat, biri de yazı
Kemaliyim, böyle yaptım hesabı
Biri yüzük, biri saat, biri de yazı

Aldı Çobanoğlu : Lâmba ile ampul arasında müteretdidti :
Düşerse kırılır, bırakma yere
İçinden kuşaklar sarmış her yere
Sarı beyaz birbirine değerse
Lâmba derim, ampul olsa da gerek

İş kızışıyordu : Acaba nedir bu bilmece ?

Aldı Ümmani : Mücevher madeni, altın, gümüşi
Kelebek tel büker Allah'ın işi
Ümmani görmeden atar bu taşı
Elinde mücevher taşı ne güzel

Aldı İlhami : Yapılmış bir adet, belki muamma
Karşıya koyarsan, ne kadar lâyık
Işığı var doyulmaz, rengi hoş amma
Mevlâna başında bu yeşil kavuk

Mevlâna'nın ünlü kavuğu mu? Yine hayır. Alyansoğlu da uzun uzun düşündü :

Gözüme görünür Marmara, Ege
Hasretlik ömrüme vuruyor yeğe
Tabiattan biter, adı süpürge
Muammayı böyle çözerim bende

Aldı Sadi : Bilirim âşıklar yarasız olmaz
Derdin hekimi var, çaresiz olmaz
«Paradır» vuslatım, parasız olmaz
Kalbi Allah bilir, başka bilinmez

Bilmece «Para» da değildi, Bu yarışmaya sadece âşıklar değil, âşıkları bu çetin er meydanında dinleyen, seyreden halk da katıldı: Ama kimseler bilemedi. Bilen tek kişi vardı : Feyzi Halıcı. Jürideydi. Çözen de yine tek kişi oldu : Gültekin Samanoğlu. O da jüridendi.

Tavanda asılı olan kutu indirildi. Açıldı. İçinden bir kutu çıktı. Kutu içinde kutu ufaldıkça heyecan büsbütün artıyor, herkes pür dikkat neticeyi bekliyordu.

Nihayet son kutunun içinden ufak bir paket çıktı. Açılırken de, jüri adına Halıcı, Samanoğlu'ndan bilmecenin cevabını okudu :

Başak olmasa da başı var onun
Her evde, eşyada eli var onun
«Çivi» muammaya öyle çakılmış
Dünyada daha çok işi var onun

Evet, cevap «Çivi» idi. Kimsenin aklına gelmemişti. Bütün âşıklar göğüs geçirdi. Dudaklarını ısırdı. Hepsi adına da Âşık Reyhani :

— «Doğrusu» dedi «Bu çivi, bizi şu er meydanına öyle çiviledi ki, çoğumuz gelecek seneyi iple çekecek. Haydi hayırlısı..»

Âşıkların 7 gün, 7 gece süren bayramı artık bitmişti. Konya da kurulan er meydanını, yine gümbür gümbür öten sazıyla Âşık Reyhani kapadı :

Haydi meydan, er meydanı eyvallah
Dağıl meydan, yüce meydan eyvallah...

SON

Konuk Âşıklar Konyalı ünlü Âşık Şemi'nin mezarını ziyaret ediyorlar.

Foto : Metin Soysal

Âşıklar Atışıyor

1969

Tahir Kutsi MAKAL

Türk halk şiirinin devrini tamamladığını iddia edenler Konya'ya gitmeliydi. Konya'da kitaplık salonuna girmeliydi. Kitaplık salonu sahnesini dolduran halk şairlerini görmeliydi. Anadolunun dört bir yanından saz şairleri, halk şairleri, hak âşıkları bir araya gelmişti. Sazlar silâh gibiydi âşıkların elinde. Bağlamalar dost gibiydi, sırdaş gibiydi. Âşıklar :

«Sazım, ben gidersem sen kal dünyada
Gizli sırlarımı âşikar etme»

der gibiydiler. Bir sevinçli bakış vardı saz şâirlerinin gözlerinde. Bir sessiz mutluluk ve engin gurur vardı.

YUNUS'TAN PİR SULTAN'A KADAR

Yurdun dört bir köşesinden, evet! Hele kimlermiş bunlar Adanalı Âşık Vahap Kocaman sayıversin :

«Kars'tan Çobanoğlu, Hamit İlhami
Şeref Taşlıova, Âşık Mihmani
Rüstem Alyansoğlu, Mevlüd İhsani
Erzurum'dan Yaşar Reyhan geliyor.

Hasan Yüzbaşıoğlu, Veysel Sivas,tan
Âşık Sadi, Cemal dillere destan
Kul Mustafa selâm salmış Torostan
Kadirli'den Mehmet, Feyman geliyor.

Maraş'tan Hüdai, Van,dan Firgani
Ankara'dan Gürbüz, Dursun Ceylani
Şavşat'tan Kara'yla Âşık Efkarî
Tokat'tan da Hasan Selman geliyor...»

... Ve daha niceleri. Ve gelenler Edirne'den Kars'a kadar, Toroslardan Karadeniz kıyılarına kadar bütün Türkiye'nin müşterek sesini dinletiyorlar. Şeytandan Allah'a kadar, kahkahadan ah'a kadar. Türk Milletinin duygu ve düşüncelerini, inanç ve yalvarışını dile getiriyorlar. Âşıkların sazında ve sözünde yüzyıllar öncesinden Köroğlu sesleniyor. Yunus konuşuyor. Karacaoğlan bir güzele gönül variyor. Dadaloğlu fermana, Pir Sultan talihe meydan okuyor:

«Belimizde kılıcımız kirmani
Taşı deler mızrağımın temreni
Hakkımızda devlet etmiş fermanı
Ferman padişahın dağlar bizimdir.»

Pir sultan Abdal mırıldanıyor:

«Derdim çoktur hangisine yanayım
Yine tazelendi yürek yâresi
Ben bu derde nerden çare bulayım
Yine dost elinden ola çâresi...»

YÂR ELİNDEN «DOLU» İÇENLER

Konya'da «âşık karşılaşmaları» yeniye kadar devam etmiştir. Hükûmet meydanında, Tahir'in kahvesinde nice âşık, nice arkadaşına «saz» bırakmıştır. Rüyasında «dolu» içerek, silkinip titriyerek kalkan nice halk âşığı ve hak âşığı soluğu Konya'da almıştır.

«Yâr elinden dolu içmiş deliyim
Üstü kan köpüklü «bahar seliyim»

diyen, bahar seli gibi coşkun ve güçlü halk şairleri şimdi de dört yıldan beri soluğu Konya'da alıyor. Saz ölçüşüyorlar. Saz ve söz yarışması bu. Cân'ların, yâranların birbiriyle karşılaşması bu ırmakların denize dökülüşü gibi. Anadolu'nun her yanından, Doğu'dan, Orta Anadolu'dan, Ege'den gelen âşıklar birikiyorlar. Birikim kabaracak birazdan. Az sonra dalgalanmalar olacak, taşmalar olacak, taşlaşmalar olacak, meydanı bırakıp kaçmalar olacak.

HALK ŞAİRLERİ, YENSELER DAHİ YAŞLI USTASININ ELİNİ SAYGI İLE ÖPÜYOR

Köy yerinde insanlar, bilhassa uzun kış geceleri «iki âşık çıkagelse de bir atışma dinlesek» diye, iç geçirirler. Türkiye Âşıklar Bayramında dinleyiciler bayram ediyor. Yurdun çeşitli yerlerinde pişerek, hazırlanarak bir araya gelen halk şairleri sahneye çıkmadan başlıyorlar atışmaya, tartışmaya.

Birbirlerine meydan okuyor âşıklar.

İki âşığın birbiriyle yarışmasına «atışma» deniliyor. Olur yerinde iki halk şairinin atışması «saz bırakmacasına» yapılır. Halkın gözü önünde cereyan eden atışma sonunda zayıf âşık ya «pes» eder yahut ki köylüler yeneni yenileni tesbit ederler. Atışmada asıl olan, şairlerin verilen «ayak», yani bir kafiye üzerine hemen orada, irticalen şiir söylemeleridir. Usta âşıkların atışmasında vezin, kafiye, ahenk ve anlam tamdır. Atışmadan sonra her iki tarafın söylediği kıt'alar birleştirerek ayrı ayrı iyi koşma örgüsü haline getirilebilir.

YAMAN ATIŞMACILAR

Konya'da bu sefer hızlı atışmalar oldu. Jüri yahut halk tarafından, konuklar tarafından verilen «ayaklar» üzerine, şiddetli çatışmalar yaptı ozanlar. Gün geçtikce daha büyüyen Tokatlı Selmani, Karslı İlhami, Sarıkamışlı Mevlüd İhsani bir birinden güzel deyişlerle çok güzel atışma örnekleri sundular. Genç halk şairleri kendilerinden daha önce yaşayan büyük mücadele adamları Aşık şenlik, Huzuri, Ardanuçlu Efkâri, Posoflu Müdami gibi yaman atışmacıları aratmadılar. İşte örneklerinden, Karslı İlhami ile Sarıkamışlı Mevlüd İhsani'nin «ezer geçerim» ayağı üzerine atışmasından bir parça :

Aldı İlhami : Dinle sözlerimi Mevlüd İhsani
Durma git önümde, ezer geçerim.
Sen altın olmuşun, kezzap olup da
Mutlaka inceler süzer geçerim.

İlhami'nin tehdidine iki gözü âmâ İhsani kulak asmadı, vurdu tezeneyi sazın bağrına, bakalım ne dedi :

«Ben bilirim bu âşığın aslını
Meydanlarda kederli mi yaslı mı
Şimdi aynalarda gördüm aslını
Senin her sözünü bozar geçerim...»

ATIŞMAYA DEVAM VESSELÂM

Karslı İlhami Demir çetin ceviz gibi maşallah. Ne eziliyor, ne ortalıktan toz oluyor. Ve ne de bozuluyor. Kara, yüzü az gülen bir ozan. «Kara Şeytan» diyorlar ona, o yönünden vurmak istiyorlar. «O kara yüzünü güldüremedim» diyor Murat Çobanoğlu ve verip veriştiriyor :

Söz verip de ikrarında duranlar
Arayıp da mevlasını bulanlar
Kınamayın beni kâmil olanlar
Bu kara şeytanı öldüremedim.»

«Kara Şeytan» dedikleri İlhami yükleniyor :

«Bizleri yaradan yücedir yüce
Hakk'n kelâmını eylersin hece
Sen bir cemaatsin ben de bir hoca
Ben sana kıbleyi bildiremedim..,»

Bir başka sert atışma daha Feymani ile Aşık Vahap Kocaman karşı karşıya. Bir birini tartmış iki hemşehri ve rakip âşık. Bakalım ne derler :

Aldı Feymani : «Bağlı isen bir ağaçta
Çözdürürüm âşık seni
Burnuna bir halka takar
Gezdiririm âşık seni.»

Kocaman'ın cura'sında hafif bir tıngırtı. Alından çeneye doğru bir ter damlası ve yürüsün Kocaman :

«Yazın çok sevmem çimeni
Kimseye vermem amanı
Bol verip arpa samanı
Kızdırırım âşık seni..»

Aldı Feymani : «Âşık olan malı neder
Gözde hüzün, yüzde keder
Derin çok para eder
Yüzdürürüm âşık seni..»

Aldı Vahəp : «Kocamanım bir kul gibi
Hakka giden bir yol gibi
Para gibi, bir pul gibi
Bozdururum âşık seni...»

OZANIN OZANA HÜRMETİ BORÇTUR

Ozanlarda gelenek, büyüklere hürmettir. Usta eli öpmek iyi yakışır gerçek âşık olana. Yıllar yılı şiirle, koşma ile, semai, destan ve atışma ile uğraşan, «hem bâdeli hem bilgili olan» yaşlı ozanlara saygı gösterilir. Bu yıl en yaşlı ozan Efkâri jüride idi. Erzurumlu Kemalî ve Ummanî ile atışan âşıklar sarılıp ellere, öpüyorlardı. Bu konunun en güzel örneklerinden biri merhum Âşık Posoflu Müdami ile Karslı Çobanoğlu arasında verilmiştir.

Müdami alır söylenir :

«Boyun çok uzamış, aklını bilmem
Ağladırsam gözün yaşını silmem
Ham tosun harmanda doğru çekmez gem
Müdam, moduluyla bizlenmeyesin...»

Çobanoğlu noktayı kor :

Çobanoğlu, gönül kırmam yaparım
Cenabı Mevlâdır daim siperim
Yaşca büyüğümsün elin öperim
Gel barışak desem, nazlanmayasın...»

DÜNYA'YI GÖNÜL GÖZÜ İLE GÖRÜYOR

Karanlık dünyanın adamı Koca Veysel, «Genç yaşımda felek vurdu başıma - Aldırdım elimden iki gözümü» diye dertlenir. Yaşayan halk şairlerimizin en büyüğü Âşık Veysel ile aynı kader çizgisinde birleşen bir halk şairimiz daha var; Sarıkamışlı Mevlüd İhsani :

«Bu aşkın elinden yandım kavruldum
İçim kan ağladı, gözüm yaş döktü
Kader harmanında estim kavruldum
Yollarıma çeper çekti, taş döktü...»

Mevlüd İhsani'nin Türkiye Âşıklar Bayramı'nda ayrı bir havası vardı, «Atışma», «Türkü» ve «şiir» dalında, her üç dalda yarışmaya girmişti. Oturduğu yerden bir arkadaşının yardımıyla kalkıyordu. Birinin koluna sığınarak geliyordu mikrofon başına, atışmasında efendi İhsani, iş sertleşince panter gibi yürüyordu karşısındaki âşığın üstüne.

Nitekim Âşık Selmani, Karslı İlhami ile birlikte «atışma birinciliğini» bölüştü.

Ancak, İhsani'yi asıl gönül adamı olarak gördüm. İçine kapanıklığın verdiği durgunluk yanında dost sesi var, yanık sesi var İhsani'nin. Dost gülüşü var. 1928 de Sarıkamış'ın Bargıs köyünde doğan 6 çocuk babası, Mahperi, Gülenaz, Müjgan, Leyla, Gülcan ve Arzu'nun babası Mevlüd İhsani'nin dinleyenin içine sıcaklık veren mısraları var :

Sevgilim, gül gönder gül yanağından
Derip koklayacak el var içimde
Gönül yaylasından, Sine dağından
O yar gelsin geçsin, yol var içimde...

Yüreğim yaralı ciğerim yanık
Gündüz hayal ile gece uyanık
Gözyaşlarım damla damla bulanık
Akar Tuna nehri, Nil var içimde

Can kurban eyledim sevdiğim dosta
Gayet fedakârım ben bu hususta
Aşkın arasında gönüldür posta
Makine, zarf kağıt - pul var içimde...»

GELELİM TOKATLI SELMANİ'YE

Konya Âşıklar Bayramı halk şairleri için «okul» hüviyeti taşıyor. Âşıklar birbirleriyle tanışıyor orda, şiirlerini karşılıklı okuyorlar. Salonda bir kaç gösteriden sonra aynı otelde sohbet, sabahlara kadar derinleşiyor.

Mevlüd İhsanî ile kaynaşan, iyiden iyiye arkadaş olan, aynı ruh ve düşünce yapısında bir başka âşık daha var : Tokatlı Selmani.. Tokat'ın Büyükalmus kasabasına bağlı Kuruseki köyünde doğmuş. Kaderini kara toprağa, kara toprağın vereceği ürüne bağlamış, Kuruseki köyünden.

Otelde halk türküleri okuyan ünlü bir sanatkâr hakkında fikrini sorduk Selmani'nin; «Onun toprağına yağmur yağmış bey» dedi. Talih gülmüş ona demek. Selmani'nin talihi kara talih. Topraksızlık, susuzluk, yolsuzluk, illede okulsuzluk..

Okuma yazmayı askerlikte öğrenmiş, Sonra kendini yetiştirmiş. Geçen yıl da ilkokul diploması almış. «Kapı gibi diploma sahibiyiz. Allaha şükür» diyor. Kendi halinde, mütevekkil.. Hele duralım, okusun, «bir şiirim var» dedi :

«Aklım alıp beni derbeder ettin
Ey melek bakışlı sarışın güzel
Sabrımla kararım koymadın gittin
Ateşin kalbimi sarışın güzel

Senin için tatlı cana kıyarım
Al yanaktan buse alsam doyarım
Vermediğin anda öldüm sayarım
Lâyık mı kefenin sarışın güzel

Bu âşığın seni sevmek niyeti
Ben sana anlattım her keyfiyeti
Velhasıl sonunda bulur hayatı
Selmani sineye sarışın güzel

FERRAHİ'NİN TEMSİLCİSİ KIZI EMİNE

«Ah neyleyim gönül senin elinden
Her zaman ağlarım gülemem gayri
Ben bıktım usandım elin dilinden
Terkettim sılayı gelemem gayri...»

Niçin böyle mahzun bu kız? Niçin ağlar gibi söylüyor? Niçin hep karamsar ve niçin gözleri devamlı nemli?

Küçük, dokuz yaşında. Oyun çağı, okul çağı, koşup eğlenmekler çağı, penbe hayaller devresi...

Ve fakat niçin türküleri hep acılı, hep ağlamaklı?

«Hasta gönlüm divanedir, durmuyor
Dünya hiç kimseye kalmamış, yeyin
Bu dert bana asla aman vermiyor
Ağlamış, gözünü silmemiş deyin...»

Ağlaya ağlaya göz pınarları kurumuş. O kadar ağlamış ki taze yüzünde renkler, sarılara karışmış. Öylesine acı var ki içinde, dudağını kemirişinden belli..

FERRAHİNİN KIZI KÜÇÜK EMİNE

Emine'yi takdim etmek istiyorum. Emine, Anadolu'nun bol ve renkli isimlerinden biridir. Nice türküler vardır Emine üstüne. «Eminem, Eminem çakır Eminem, Gözlerinin altı çukur Eminem.»

Ağlayan, ağlatan ve ağlamaktan göz çukurları kararan Emine, kızı. Âşık Ferrahi'nin kızı

Geçen yıl Türkiye Âşıklar Bayramı'na gidip de bu yıl bir yıl önce gördüklerini arayanlar, genizlerinde bir yanıklık duydular Posoflu Âşık Müdami Baba ile Ceyhan'lı Âşık Ferrahi gelmemişti. Yoktular. Değil Konya'da dünyada yoktular. Gitmişlerdi, ecel şerbetini içmişlerdi.

Posoflu Âşık Müdami'yi hemşehrileri, Ferrahi'yi ise kızı temsil ediyor. Kızı Emine, ilkokul üçüncü sınıfta. Babasının bütün şiirleri ezberinde. Şiir olarak ezberinde ve türkü olarak ezberinde. Değişik makam, değişik tarz...

EMİNE'NİN SAÇ ÖRGÜSÜ

Ferrahi'nin hayatı karamsarlık içinde geçmişti. Genç yaşta fiziki ağrıları değil, onu iç ağrısı götürmüştü. Bir dertten kurtulduysa ötekine yakalanması canından etmişti onu. Dünyasını karartmıştı. Bir Emine vardı dünyasını aydınlatan. Onu düşünür, söylenirdi :

«Gönlümün gülü nerede
Engeller durmaz arada
Emineyle ben murada
Erem dedim eremedim...»
Kim bu Emine?.

Demeden önce Ferrahi'nin ünlü türküsünün girişini hatırlayalım :

«Ela gözlü nazlı yari
Görem dedim göremedim
Boş kalmıştır kavil yeri
Varam dedim, varamadım...

Âşığın, kavuşup da «demi devran sürmek istediği» Emine sevgilisi. Kızına onun, en sevdiğinin ismini vermiş. İşte Ferrahi rahmetlinin en sevdiği Emine yanımızda. İşte bayramların en sevgili kızı Emine...

Türkmen kızı kıyafetinde. Saçları uzun ve örgülü, başı bürgülü.. Yaşından büyük iş görmede. Babasını yaşatmada. Babasının bir türküsü nicelerine binlerce lira kazandırmış, Emine ile anası ve kardeşi zor durumda kalmıştır.

Âşık Ferrahi 1934 yılında Ceyhan'ın Kıvrıklı köyünde doğmuştur. Hayatı fukaralık, çaresizlik ve tükenmeyen acı içinde geçmiştir. Yıllarca işçilik yapmış, 1965 yılında hastalanarak sesini kaybetmiştir.

«Şu gençlikte neler geldi başıma
Felek ağı kattı tatlı aşıma
Şu künyeyi yazın mezar taşıma
Ferrahi dünyada gülmemiş deyin...»

SON

TERCÜMAN'DAN

Aşıklar Bayramı

Kadircan KAFLI

Karacaoğlan, Dertli, Köroğlu, Dadaloğlu, Emrah ve daha birçokları bu edebiyatın bazan güneşli, bazan karanlık, bazan da karlı ve fırtınalı dağ doruklarıdırlar.

Dağlarda yiğitlik etmişler, köy ve kasabalardaki toplantılarda, hattâ İstanbul da «atışma» lar yapmışlar, «taşlama» lar ve destanlar okumuşlar, türküler söylemişlerdir.

«Hakkımızda devlet etmiş fermanı
Ferman pâdişahın dağlar bizimdir.»

demişler, bazan da, en meydanlı «gümbür gümbür» öttürmüşlerdir. Onlarda vatan bir sevgili, aşk bir ibadet, hayat bir masal gibidir, bunları anlatırken sazları ve sesleri ise renk ve ışık olmuştur.

***

Onlar bugün de var var, olduklarını Konya Turizm Derneği Başkanı şair Fevzi Halıcı, yirmibeşini bir araya getirerek isbat etti.

Konya,da Ekim ayının 28-30 uncu günlerinde üç gece ve bir gündüz, «Aşıklar Bayramı» yapıldı. Gittim ve gördüm, koca bir salonun sahnesinde Türkiye'nin her tarafından gelen yirmibeş âşık saz şainini bir arada görmek ve dinlemek imkânı büyük bahtiyarlıktı. Salon dört defasında da dolmuştu, Konya'nın kültür hareketlerine gösterdiği rağbet pek takdire lâyıktır.

Bayramın en heyecanlı ve hayranlık yaratan yanı âşıkların biribirleriyle atışmalarıydı, jüri meselâ «hoş olsun!» diye bir

«ayak» veriyor, âşıklar bunu her dört mısraın sonunda kullanarak birbirlerini «taşlıyorlardı.» Biri ötekinin boyunun kısa olmasıyle alay ederken, öteki de berikinin uzun boylu olmasının «akılsızlık alâmeti» olduğunu iddia ediyordu. İki taraf da birbirini yendikçe salonda bir alkış tufanı oluyordu. Bir defasında onbir saz şairinin bu şekilde yarışması, onbir «söz ve saz pehlivanı» nın nâralar atarak güreşmesi, son derece takdir ve hayretle karşılanıyordu.

Karslı âşık Murat Çobanoğlu, yanık ve erkek sesiyle bir «Akçadağlı Mustafa Bey türküsü» söyledi ki şaheserdi, heybetli, levend ve yiğit Türk beyleri sahnede sanki rahvan geçit töreni yaptılar.

Karslı halk şâirleri İstiklâl Savaşının Doğu cephesindeki Halid Paşa'yı canlandırdılar:

Atın evlâtlarım, vurun evlâtlarım
Atın evlâtlarım Allah aşkına
Şehid olanımız Cennet köşküne.»

Başkaları da milli heyecana tercüman oldular:

«Can sağ iken yurd vermeyiz düşmana.» «Sevilecek varsa o da vatandır.» «Bayrak gölgesinde pervasız yaşa, bu toprakta nice kurbanımız var. Esirlik yakışmaz Türkün şanına, elde kılıç kolda dermanımız var.»

Âşık Veysel meşhur «Toprak» türküsünü çaldı ve söyledi:

«Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sadık yârim kara topraktır
Bihûde dolandım boşa yoruldum
Benim sadık yârim kara topraktır.»

Kısaca boylu, durgun, ince yüzlü bir adam, yetmiş üç yaşında olmasına rağmen çok usta bir mızrabı ve çok içli ve tatlı bir sesi var, bu ses sanki «öte» den geliyordu. Bin kadar insan derin bir sessizlik içinde dinledi, sonra alkışlar sanki koca binayı uzun zaman salladı ve titretti.

Âşıklar Cumhuriyet Bayramında, geçit törenine faytonlarla, saz çalarak ve türkü söyleyerek katıldılar, bayrama bayram kattılar. Eminim ki bayramın böylesi ilk defa görülmüştür.

Âşıklardan «Tercüman» okuyucuları için birer «İlham parçası» istedim. Yarışmada birincilik alan Kars'lı Murat Çobanoğlu söyledi :

«Gönül bir mihraptır, insan da mescit
Çalış kırmayasın, üzülür, gider
Her ne yapar isen Yaradan şahit
İyi ise işin yazılır gider.»

Darende'li Ali Gürbüz söz aldı :

«Dünyayı garkettim çeşmim seline
Hasret kaldım goncasına, gülüne
Ben kendim gitsem de şimdi ölüme
Gürbüz, der eser burda seslenir...»

Maraş'lı Âşık Hüdaî pek hazin konuştu :

«Hüdaiyim, işim, gücüm sabırdır
İlk vatanım beşik, sonum kabirdir
Dertlerim alaydır, gamım taburdur
Efkâr bölük bölük gezer yanımdan...»

Şarkışla'lı Sefil Selimi de söyledi:

Bir dostu karşımda gördüğüm zaman
Çok ağlarım, yanaklarım ıslanır
Sarılıp elinden tuttuğum zaman
Yüreğim hep «dost, dost!» diye seslenir...

Daha birkaç âşıkdan sonra, yurdunun tarihî elbisesiyle geldiği için daha çok dikkati çeken coşkun ve usta halk şâiri Erzum'lu Yaşar Reyhanî bakalım ne dedi :

«Âşıklar bu aşka ezelden bağlı
Her saat endişesinden seslenir
Kendine iş etmiş Kadircan Kaflı
TERCÜMAN'ın köşesinden seslenir...»

«Dünyada ne varsa aşk imiş : İlim ise bir dedikodu imiş ancak» diyen şaire hak vermemek mümkün mü? Âşksız meşk olmaz ki...

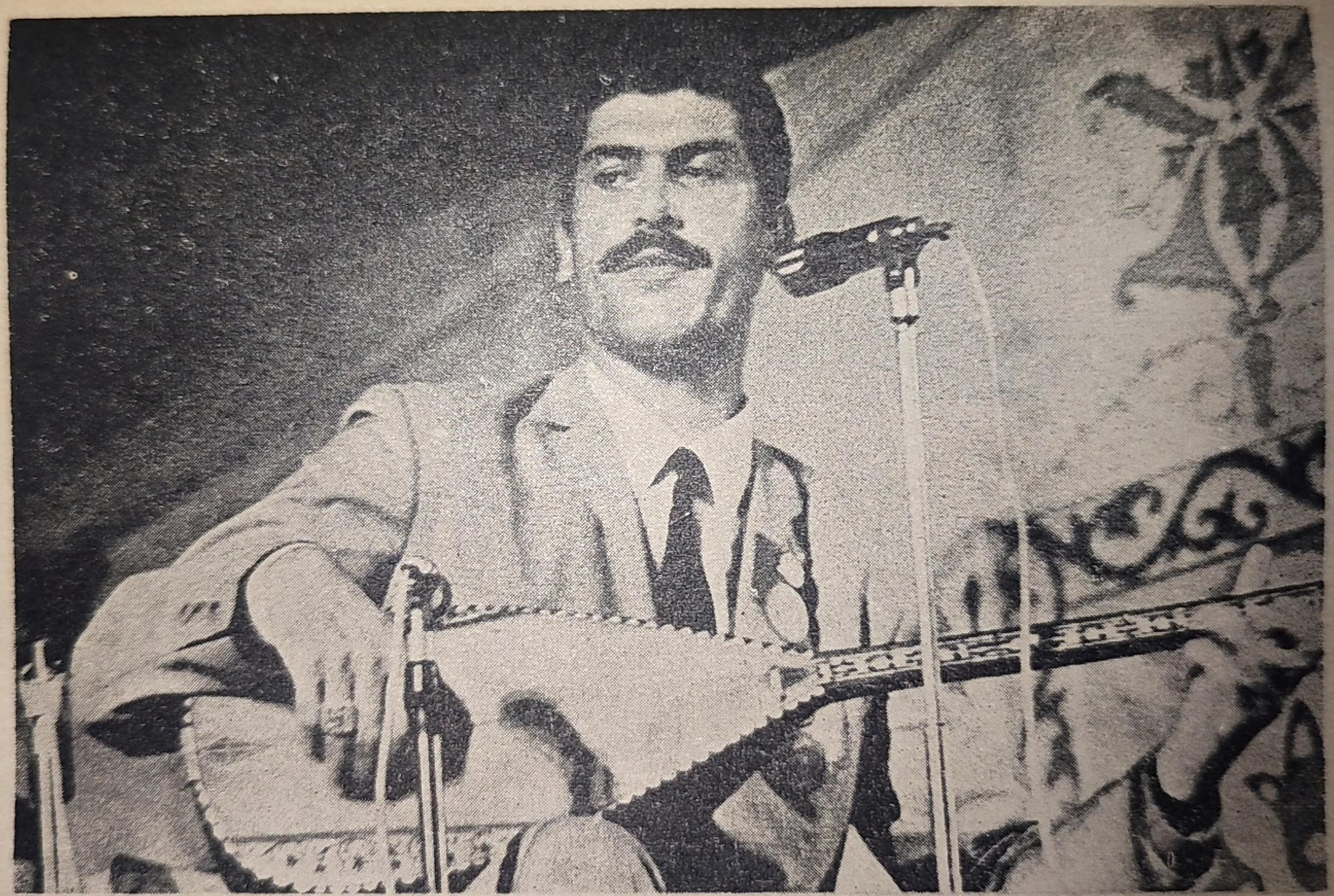

Türkiye Âşıklar Bayramında her yıl birincilik kazanan ünlü ozan
MURAT ÇOBANOĞLU

Foto : Metin Soysal

Âşıklar Bayramı

Feyzi HALICI

Geleneksel Türkiye Âşıklar Bayramı bütün tatlılığıyla hafızalarda ve hatıralarda kaldı. Millî tarih şuuru içinde halkımızın konuştuğu arı-duru Türkçeyle eserlerini mısra mısra, nota nota veren yirmi altı gerçek halk şairi, şiir ve mânâ mülkünün sultanı Hazreti Mevlâna'nın diyarı Konya'mız da birbirleriyle yarıştılar, derneğin ortaya koyduğu mütevazi ödülü aralarında paylaştılar.

Gerçek olan şu, tatlı bir sorumluluk içinde, dernek yöneticileri Âşıklar Bayramından gönül huzuruyla çıktılar. Halk şairleri ödül ve yarışma konusunda hiçbir itirazda bulunmadılar, bilâkis neticeleri memnunlukla karşıladılar, gelecek yıl ki bayrama daha güçlü eserlerle katılacaklarını bildirdiler.

Bayram, türkünün, şiirin, atışmanın harman olduğu, dilin güzelliğe ferman, örf, âdet ve ananeye bağlılığın, derde derman olduğu bir tatlı hava içinde başladı ve öylece bitti. O kadar ki son gece, bütün konuklar gece saat birde «daha, daha, sabaha kadar» nidalarıyla âşıkları teşvik etmekten geri kalmadılar. Sanatsever Konya halkı Bayramı cidden benimsedi, sanatçıları gönülden alkışladı. Ve üç gün İl Kitaplık salonu, her sınıf vatandaşla doldu boşaldı. Bunun sebebi niye diye düşünmeğe değmez bile. Bu güne kadar İl Halk Kitaplığı salonuna hiç gelmemiş hemşehrilerimizi gördüm salonda, bayram boyunca.

Halkımız sözde sanatçılardan, uydurmaca dile sarılan, gramer kaidelerini hiçe sayan, şiiri soysuzlaştıranlardan yıllardır usandı. Bayrama katılan gerçek şairlerimiz halkın anladığı ke-

limelerle şiirlerini örüyorlar, halkın inancına, halkın duyarlığına saygılı olarak, halkın derdini, sevgisini hayatını dile getiriyorlar. Halkın katına çıkmak, halkın sevgisini ve itimadını kazanmakla mümkün olabilir. Ve bu sıcak ilgidir ki Türkiye Âşıklar Bayramına, geleneksel sıfatını daha ikinci yılda sımsıkı perçinletiyor. Konya Turizm Derneğinin bu bayramı her yıl devam ettirme azmi ve gücü, gerçek halk şairlerimizin memleket, tarih ve folklor sevgisinden olduğu kadar, hemşehrilerimizin gerçek sanata karşı gösterdikleri sımsıcak ilgiden geliyor.

Gerçek olan şu: Halk sanatının mümbit bahçesine ektiğimiz tohum tuttu. Bir fidan oldu. Gelecek yıllarda fidanın göverip dolun dolun meyvelerini yurt çapında vereceğine inanıyoruz.

Bayramda əmeği geçenlere, jüri üyelerine, gerçek halk sanatçılarına, bayrama azamî ilgiyi gösteren sanatsever hemşehrilerimize gönüller dolusu selâmlar, sevgiler...

HAK ÂŞIKLARI'NA

Bereketin bol olduğu yerdeniz,
Aşkın anahtarı elimiz bizim.
Yunus Emrelerden hak âşıklara
Nağmeler iletir, dilimiz bizim...

Dostlar meclisine geldik oturduk,
Topraksız tarlada darı bitirdik.
Benlik kavgasında akıl yitirdik
Varlıkta yok oldu, yolumuz bizim.

Zaman dedikleri akrep yelkovan,
Durur aşk üstüne kubbesiz tavan.
Gönül bahçesine kurulmuş kovan
Tadılmaz dudakla balımız bizim.

Hakkın meclisinde gönüller ganî,
Âşıklar bayramı, ustalar hani?
Fezai'nin şakıması zamanı,
Açsın yediveren gülümüz bizim...

Âşık FEZAİ

Aşık Ferrahi'nin Ölümü

Mehdi HALICI

Genç yaştà ölen Âşık Ferrahi ile kızı Emine

Yurdumuzda ender yetişen halk ozanlarından birisi olan Âşık Ferrahi genç yaşta öldü. Kızı Emineyle Türkiye Âşıklar Bayramı türkü bölümünde üst üste iki yıl birincilik kazanan Ozanın bu elim kaybı, sanat çevrelerinde büyük bir üzüntü yarattı. Âşık gırtlak vereminden, safra kesesinden müztaripti. Sesini tamamen kaybetmişti. Bu nedenle onun eserlerini kızı Emine tatlı sesiyle dile getiriyor, babası da sazıyla ona eşlik ediyordu. Sesini kaybeden ozan Âşıklar yarışmasındaki (Atışma) dalına katılamadığını üzüntüyle belirtirdi.

Âşık Ferrahi halk şiirimizde (Hüzün) şairi olarak yer alacaktır. Hiç bir şekilde yemek yiyemiyen ve tuzsuz ekmekten aldığı bir kaç lokma ile karnını doyuran Ozan bir deri bir kemik kalmış, onun bu hali duyarlığını daha da artırmıştı.

Şiirlerinde hep bu bu mahrumiyetin kahrini işlemiştir. Yine de öfkelenmeden içindeki ruh haletini dile getirmiştir. Onun için talihsizlik normal bir yaşama tarzıdır. Bu eksiklik ve yetersizlik onu güzel şiirler yazmaya itmiştir.

Âşık Ferrahi kalabalık bir aile topluluğunu geçindirmek zorundaydı. Bu nedenle özellikle Adana, Urfa, Erzurum, Kars dolaylarında geziler yapmış ve Ozanlığının getirdiği üç beş kuruşla geçimini güçlükle sağlayabilmiştir.

Fakat halini hiç kimseye anlatmaz, maddi sıkıntılarını gizlerdi. Türkiye Âşıklar Bayramında düzenlenen ziyafetlerde bulunup hiç yemek yiyememesi onun kadar orada bulunan tüm Saz Şairi arkadaşlarını da duygulandırır ve üzerdi.

Temiz ruhuyla gösterişin ötesinde çok mütevazi bir insandı. Sanatını, yarına kalma ya da emsalleri içinde sivrilme gibi bir telâştan çok ıztıraplarını unutmak, içini dolduran elemleri bir parça olsun azaltabilmek inancıyla kuruyordu.

Âşık Ferrahî gerçekten yaşadığı dünyasında büyük haksızlıklara uğramış bir insandı. Onun safiyetini istismar eden ve kızı Emine ile birlikte ellerindeki paraları alıp, kendilerini soğuk bir kış günü gurbet ellerinde bir istasyonda bırakan diğer bir Ozan arkadaşına bile kızmamıştı. (Hat boyunda çalışan ameleler para toplayıp bize verdiler. Böylece memleketimize döndük) demişti, bu satırların yazarına bu, konuda.

Âşık Ferrahi'nin büyük ve etkili yönü yalnız şiirlerinde değil aynı zamanda bestelerindedir. Bu besteler bir çok sanat bezirganları tarafından değişik motiflerle taklit edilmiş bulunmaktadır. Ama eserlerin ilk orjinalı Âşık Ferrahi'ye aittir.

Bestelerde, şiirlerdeki konunun havası saklanmıştır. Sanki sözleri anlamasanız bile Ozanın ne demek istediğini, neyi anlatmaya çalıştığını, ortaya koyduğu müzikten kolaylıkla sezersiniz.

Âşık Ferrahi halk müzik sanatına yepyeni bir hava getirmiştir. Halk türkülerindeki ilk içtenliğin, mânalı söyleyişin yaratıcısı olmuştur. Bu bestelerde uzatmalar ve tekrarlar yoktur.

Müziğin tüm inceligi dörtlüğün kısa örgütüne ustalıkla yerleştirilmiştir. Öte yandan müzik kelimeleri yemez ve onları ortadan kaldırmaz. Müzikle - söz uyumu ayarlıdır. Türküyü dinlerken sözleri de kolaylıkla izler ve anlarsınız.

Ozanın maddi olanaklardan yoksun kalışı onu eserlerini toplamak ve yayınlamaktan alıkoymuştur. Sadece geçimini sağlamak için yayınladığı bazı broşür yapılı kitapçıklarında o güzel şiirlerin bazılarını okumak ve bulmak mümkündür.

Bu şiirlerden bir örneğini buraya alıyoruz:

BU DÜNYAYI

Bu dünyayı baştan başa
Gezem dedim gezemedim
Başım vurdum taştan taşa
Ezem dedim ezemedim

Dünya serbest serin imiş
Hakikat yar şirin imiş
Aşk ummanı derin imiş
Yüzem dedim yüzemedim

Gözümden döküldü ferler
Aşık olana deli derler
Çözülmüyor gizli sırlar
Çözem dedim çözemedim

Tuttum onun yalanını
Eder bir gün talanını
Yalan dünya pilânını
Çizem dedim çizemedim

Yarla kurdum pazarımı
Kayıp ettim hezarımı
Der Ferrahi mezarımı
Kazam dedim kazamadım

Âşık FERRAHİ

KARS HALK OZANLARININ BİLDİRİSİ

Anadolumuzun köyünden kentinden gelen, sazları ile tabi attaki çiçek desenleri gibi şiirler, ezgiler, türküler ve dil dil olup atışma deyişme söyleyerek, Konya'dan Anadolu kulağına seslerini her yıl duyurdukları zamanlardaki sahnenizde toplanan âşıkların arasından iki arkadaşımızı bir daha ebediyyen göremiyeceğiz. Bunun birisi Kars'ın Posof ilçesinden büyük şair Sabit Müdamı, diğeri Adana'nın Kadirli ilçesinden, sesini kaybedip aşkının ezgisini kaybetmeyip, küçük kızı Emine Ferrahi'nin diline aktaran Âşık Mehmet Ali Ferrahi'nin ölümü Konya Turizm Derneğinin tertipleyeceği gelecek zamanın Âşırlar Bayramında yerlerinin boşluğu elbetteki sizleri şimdiden üzdüğü gibi bizleri de üzmüştür. Bu üzüntülere ortaklaşarak Kars Halk Ozanları ve şahsım adına taziyelerimizi sunarım.

Şeref Taşlıova

FERRAHİ

Haber aldım ölmüş Âşık Ferrahi
Eller eyvah eyvah desin ağlasın
Dilerim af olsun cümle günahı
Haller eyvah eyvah desin ağlasın

Yoksul, fakir, yetim kaldı üç kuzu
İki oğlu bir mahsun kızı
Varlığından miras kaldı bir sazi
Teller eyvah eyvah desin ağlasın

Büyük bir âşıktı neye yaradı
Alamadı Emineyle muradı
Şehir şehir, köy köy dedi aradı
Yıllar eyvah eyvah desin ağlasın

Gurbet neşelendi biz dolandıkça
Kul Ferrahi fakır fakır yandıkça
Reyhani de Ferrahi'yi andıkça
Diller eyvah eyvah desin ağlasın

Âşık Reyhani

Türkiye Âşıklar Bayramına Katılan Âşıklar

ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

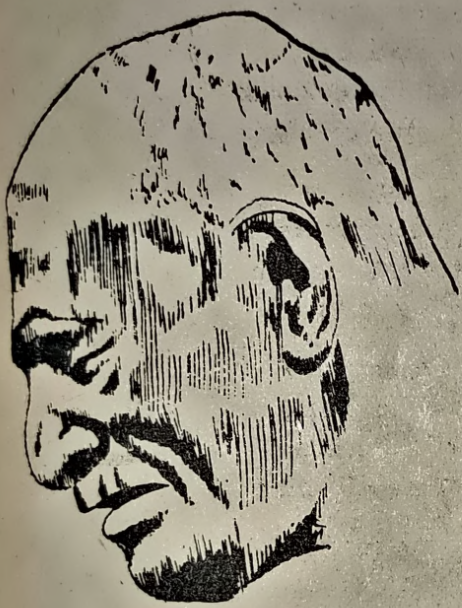

Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğmuştur. 76 yaşındadır. Eserlerinin pek çoğu radyolarda sık sık okunmaktadır. Küçükken geçirdiği bir çiçek hastalığı yüzünden iki gözünü de kaybetmiştir. Yedi yaşından itibaren sazı elinealan Veysel, 1931 den sonra tanınmaya başlamıs, 1933 Yılında bir arkadaşının yedeğinde üç ay yaya yürümüş, Cumhuriyetin onuncu yıldönümünde Ankara'ya ulaşmış ve ilk şiirlerini Ankara'da söylemiştir.

Veysel Şatıroğlu evli ve altı çocuk babasıdır. Veysel bir çok köy Enstitülerinde halk türküsü öğretmenliği yapmıştır. 1967 yılında jüri üyesi olarak Âşıklar Bayramına katılan Veysel, yarışma arasında okuduğu türkülerle halkın büyük ilgisini toplamıştır. Veysel kötü kaderini şöyle dile getiriyor :

Genç yaşımda felek vurdu başıma
Aldırdım elimden iki gözümü
Yeni değmiş idim yedi yaşıma
Kaybettim baharımı yazımı

— Veysel der: Dünyaya ben niye geldim
Her zaman ağladım, ne zaman güldüm
Gönlüme teselli kendimde buldum
Sabır ile teskin ettim özümü

Ö M Ü R

Seksen yıllık yolu biraz düşünek
İnişli yokuşlu yollar nic.. olur
Geldik gideceğiz, yoktur gitmemek
Kervan geçer, gündüz olur, gec-olur

Dizildik katara durmaz yürürüz
Akın edip gidenleri görürüz
Ya biz niçin seme sarhoş dururuz
Tenbelin cebi boş, karnı aç olur

Eğer çiftçi isen sarıl tutaktan
Ne ekersen onu biçen topraktan
Yaklaşma tenbele geç git uzaktan
Tenbelin çenesi gevezec olur

Karnını doyurmaz tavla domine
Çare düşün bak derdinin emine
Bakma hesabına boş ver cemine
Ne derdine derman, ne ilâç olur

Ya bir sanatkâr, ya bir memur ol
Düşün her tarafı ehli zamir ol
Eline geçeni harcama bol bol
Beyhude sarf olan altın, tunç olur

Hamal isen iskelede mağazada,
Mebusvari manto alma avrada
Çiftçi isen çarık işler orada
Boyalı iskarpin çirkinç olur

On kuruş bulursan beşini harca
Eğer zengin isen paraca malca
Doğru bak yoluna düşersin borca
Yabancılar sana kardeş, bac olur.

Veysel Şatıroğlu

Ünlü Âşık VEYSEL Türkiye Âşıklar Bayramında Toprak şiirini okurken.

Foto : Metin Soysal

ÂŞIK MURAT ÇOBANOĞLU

Kars'ın Kaleiçi mahallesinde 1940 yılında doğan Çobanoğlu evlidir ve biri kız biri oğlan olmak üzere iki çocuğu vardır. Kars Radyosunun mahalli halk ozanıdır. Üçbine yakın şiiri defterinde yazılıdır.

Yaylalara göç mevsiminde arabalarla giderken, genç yaştaki Çoban oğlu susayınca yol kenarında su içmek için yakındaki çeşmeye koşar. Su içtikten sonra çeşmenin başında hayli oyalanır. Göçler, dağı aşar. Akşam karanlığı içinde gözlerine uyku gelen Çobanoğlu, başını çeşmenin altına koyar ve uyur. İşte o zaman aşk ilhâmi nasip olur. Sabah babası oğlunun bu halini görünce sevinir. «Oğlum hakiki bir âşık olacak der» Ve hakikaten Çobanoğlu âşıklığa başlar. Kısa zamanda halk arasında ünü yayılmaya başlar. Kars ve civarındaki bütün festivallere davet edilir. Büyük başarı gösterir. Ankara da Dil Tarih Coğrafya fakültesi konferans salonunda, Erzurum'da, Artvin'de yapılan halk ozanları gecelerine katılır. Başarısı gün geçtikçe artar.

Türkiye Âşıklar Bayramına dört yıldanberi katılmaktadır. Her yıl dereceye girmiş olan Çobanoğlu, 1966 yılında atışma dalında birinci, türkü dalında ikinci olmuştur. 1967 de Atışma dalında ikinci olarak Yunus Emre ödülünü, türkü dalında birinci olarak Karacaoğlan ödülünü, 1968 de atışma dalında yine birinci olarak Mevlâna ödülünü. Türkü dalında da birinci olarak Köroğlu ödülünü kazanmıştır. 1969 yılında üç yıl üst üste birincilik almış bir âşık olduğu için jüri hetinde görev almıştır.

Birçok türkülerini plâğa okumuş olan Çobanoğlu, sevilen bir ses olarak halk türküsünde aranan bir sanatçı olmuştur.

KARAGÖZLÜM

Sevda hançerini aldın eline
Gelde bu sinemi yar kara gözlüm
Âşığın sözüne, şiirin diline
Doldur aşk şerbetin ver karagözlüm

Her gelip geçtikçe sana yol oldum
Ağa oldun, ben kapında kul oldum
Ateşinden yana yana kül oldum
Gelde bu halimi gör karagözlüm

Aslın ağamıdır, beymi bilemem
Kaşların çatılmış yaymı bilemem
Siman bedirlenmiş aymı bilemem
Dökülmüş saçların ör karagözlüm

Çobanoğlu âşık olmuştur sana
Nere gitsen ben gelirim o yana
Bu dünya kalmadı şaha sultana
Gün gelir senide yer karagözlüm

Dağlar yeşillenir yayla zamanı
Koyunlar meleşir kuzular gelir
Yükselmiştir bir güzelin kervanı
Ayrılmış yarinden sızlar gelir

Yağmur yağar toprak nemsiz olurmu
Ekilir buğdaylar densiz olurmu
Fani dünya insan gamsız olurmu
Yiğidin anlına yazılan gelir

Çobanoğlu varmı dünya tapusu
Gün gelir bozulur ömür yapısı
Çalışana açık cennet kapısı
Şehitlerden sonra gaziler gelir.

Murat Çobanoğlu

ÂŞIK YAŞAR REYHANİ

1932 Yılında Erzurum'un Hasankale kazasının Alvar köyünde doğmuştur. On yedi yaşında, Göreşken baba denilen bir mezarlıkta öküzleri otlatırken bir rüya alemine dalmış ve aşkının ilk hızını oradan almıştır. 1950 de Huzuri ile, 1951 de Bayburtlu Hicrani ile, 1953 de Kağızmanlı Cemal hoca ile, 1954 de Bardızlı Nihani ile daha sonra da Mevlüd İhsani ve Çobanoğlu ile görüşmüş ve hepsi ile ayrı ayrı karşılaşma yapmıştır. 2850 kıta şiiri vardır. 33 Sayfalık Reyhani Divani ısimli kitabı ve Yarım aşk isimli film senaryosu vardır. Âşık üç te çırak yetiştirmiştir. Bunlar Ağrılı Firganî, Horasanlı Nuri, Sarıkamışlı Nafiz Yıldız dır.

Yaşar Reyhani nin beş çocuğu vardır. Mülk olarak hiçbir şeyi mevcut değildir. İlkokul mezunudur. Üç yıldan beri Türkiye Âşıklar Bayramına katılmaktadır. 1969 yılında yarışmalara iştirak etmemiş jüri üyesi olarak vazife almıştır. 1967 ve 1968 de atışma dallarında birinci olarak Mevlâna ödüllerini almış aynı zamanda 1968 de şiir dalında birinci olarak Fuzuli ödülünü, türkü dalında ikinci olarak Dadaloğlu ödüllerinide kazanmıştır.

KARA YAZI

Uzaktan uzağa düştüm
Gözlerimde hasret benim
Geylanım tuzağa düştüm
Umutlarım minnet benim

Göğsünde elvan nakışın
Miski amber kokuşun
Gül cemalin yan bakışın
Gönlümdeki cennet benim

İçimdeki sızılarım
Ne karedir yazılarım
Gönlümdeki arzularım
Bir gün olur elbet benim

Reyhaniyim gizli derdim
Seveni bende severdim
Aşkın için ikrar verdim
Elimdeki güccet benim

Bir yanında yaktıcağın ocağın
Bir yanında söndürmeye el gerek
Bir yanında bitirdiğin gül bağın
Bir yanında dertli bir bülbül gerek

Bir yanında dert bilmeyen sağların
Bir yanında sitem dolu çağların
Bir yanında Leyla olan dağların
Bir yanında mecnun için çöl gerek

Bir yanında canan bulunan canın
Bir yanında derdi aşkı amanın
Bir yanında okşadığın gerdanın
Bir yanında düğüm düğüm tel gerek

Bir yanında ziya veren ışığın
Bir yanında zindan olan beşiğin
Bir yanında emrah gibi âşığın
Bir yanında Reyhani tek kul gerek

Reyhani

ÂŞIK HASAN SELMANİ

1934 Yılında Tokat'ın Almus kazasının Kuruseki köyünde doğmuştur. Küçük yaşında saz çalmaya başlamıştır. İlk okula gidemiyen Selmani, okuma yazmayı ancak askerlikte öğrenebilmiştir. Şiirlerini bu zamana kadar aklında tutmaktaydı, Sazını ustalıkla çalan âşık, türküleriyle ve atışmalarıyla Türkiye Âşıklar Bayramına dört yıldanberi katılmaktadır.

İlk sene acemilik çekerek derece alamayan Selmani. 1967 ve 1968 de atışma dallarında birinci olarak Mevlâna ödüllerini, yine 1968 de türkü dalında ikinci olup Dadaloğlu ödülünü kazanmıştır. 1969 Yılında da bayrama katılan Selmani atışma dalında birinci olarak Köroğlu ödülünü diğer âşıklarla birlikte paylaşmıştır. Âşık Selmani ayrıca lebdeğmez yarışmalarında temayüz etmiş çok kabiliyetli bir ozandır. Halen sazı sırtında yurt köşelerini âşık olarak dolaşmakta ve geçimini sazı ve sözü ile sağlamaktadır.

GİDİŞ

Dünyaya gelenler rahm-i mâderden
Kimi kul çok yaşar, kimi er gider
Kara toprak nice aç kurt misali
İnsanı doğurur, kendi yer gider

Zulmet ile gelir dünya yüzüne
Hidayetten bir nur doğar özüne
Bin yaşına değse azdır gözüne
Yine de gün görmedim, der gider

Ecel gelse dahi vakit er değmez
Emanetin alacaktır, derdemez
Masum demez, yiğit demez, pir demez
Kimisi genç, kimi yaşlı, pir gider

Selmani kelâmın doğrusun haklar
Büyüğe hürmetkâr olsun ufaklar
Mü'min, müslim cümlemizi yer paklar
Ademoğlu sır gelmiştir sır gider

KOŞMA

Gel gönül bu kadar düşme telaşa
Koşa koşa bir gün yorulacaksın
İstersen ağa ol, istersen paşa
Yakasız gömleğe sarılacaksın

Bu dünyada menziline yetmeyip
Allahın emrine doğru gitmeyip
Hak'tan gelen emri kabul etmeyip
Aklınca feleğe darılacaksın

Ey Selmani bu dünyaya aldanma
Cehalet sözüne inanıp kanma
İşlediğin günah sorulmaz sanma
İnceden inceye sorulacaksın...

Hasan Selmani

ÂŞIK İLHÂMİ DEMİR

Âşık Hamit İlhâmi Demir 1932 yılında Kars'ın Arpaçay ilçesine bağlı Büyükçatma köyünde Dünya'ya gelmiştir. Atışma gücü ve her yönü kuvvetli bir âşıktır. İlhâmi evlidir. İki oğlan ve bir kız çocuğu vardır. Kars Radyosunun da mahalli halk ozanıdır.

İlhâmi 1948 yılında rüyasında Hz. Muhammed'i, Hz. Ali'yi ve Hz. Ömer'i gördükten sonra âşıklığa başlar. Yavaş yavaş köyünde daha sonrada Kars ve çevresinde tanınır. 1952 Yılında askere giden İlhâmi 4. Kore kafilesiyle askerliğini Kore'de yapar. Yurda dönüşünde askerlikte de devam ettiği aşıklığa yeniden daha kuvvetlice sarılır. Kars ve çevre illerde yapılan halk ozanları festivallerinin hepsine katılır ve büyük başarı gösterir. 1967 Yılından beri Türkiye Âşıklar Bayramına katılmıştır. 1967 Yılında atışma dalında birinci olarak Mevlâna ödülünü, 1969 da ikinci olarak Yunus Emre ödülünü, 1969 da da birinci olarak Köroğlu ödülünü kazanmıştır.

YURDUMA

Yurduma âşıkım kemiklerimle
Çürüsem fayda yok atsınlar beni
Parça parça olsam düşsemde de dile
İsterse toplayıp çatsınlar beni

Yazılan takdire tâbiyim tabi
Hesabı yok Dünya Türkün kitabı
Ben ölsem de gören olur hesabı
Kul diye yurdumda satsınlar beni

Uğrunda fedayım vatandaşımın
Okulda yavrumun evde eşim'in
Bir dolu silahım öz kardeşimin
Söyleyin düşmana atsınlar beni

Der İlhâmi öz eriyim sözümün
Kavga günü perdesi yok gözümün
Yerden göğe feri vardır dizimin
Hazırım yarışa tutsunlar beni

GÜLDÜ

Yara dedim kipriklerin ok olmuş
Batırdı sineme vay dedim, Güldü
Sevdanın ışığı kalbime çalmış
Yüzün onbeşlemiş Ay dedim güldü

Ben senin aşkınla düşmüşem düze
Seversen mevlâyı kulak ver söze
Haydi giyin kuşan gidelim bize
Her günümüz bayram toy dedim, güldü

İlhâmiyem baharım var yazın var
Gül gibi koklarım cilve nazın var
Akşam yıldızına benzer gözün var
Çatılmış kaşların yay dedim, güldü

İlhâmi Demir

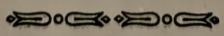

ÂŞIK EFKÂRİ ŞENTÜRK

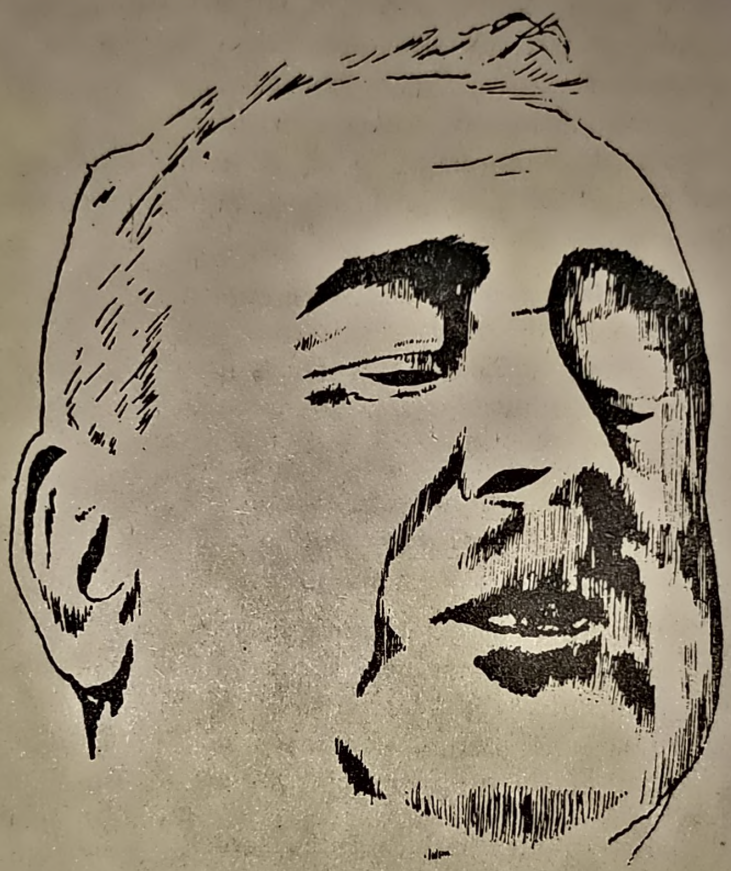

Asıl adı Adem Şentürk olan Efkâri, 1900 yılında Artvin'in Ardanuç kazasının Yolüstü köyünde doğmuştur. On yaşına kadar köy medresesine devam eden Efkâri, 1914 yılında savaş yüzünden göç etmek zorunda kaldıklarından medreseyi bırakır. Babası göç yolunda ölür. Merzifon'da amcasının yanına yerleşir. Daha sonra asker olan âşık, Almanya ve Romanya'ya gönderilir. Buradaki savaşlara katılır Savaş bitince tekrar Ardanuç'a yerleşirler. Bir gün bir pınarın yanında uykuya dalar, uykusunda gördüğü pirin avucunun içini öper, avucunun içini öpen Efkâri, pirin vermiş olduğu marifeti kazanmıştır, Pirin huzurundan geri döner-

ken düşen Efkâri, uykuya dalar ve oniki pirin bulunduğu odayı görür. Yüzü beyaz tüllerle örtülü güzel bir kızın getirdiği siyah şerbeti içer. Kız giderken yakalamak ister. Bu sırada kardeşi tutar. Uyanınca aradan kırk gün geçtiğini anlar. O günden sonra hak aşığı olan Efkâri saz çalmaya başlar.

Türkiye Âşıklar Bayramına 1966 da katılan ve atışma dalında birinci olan Efkâri, 1967 den itibaren âşıklar bayramında jüri üyesi olarak görev almıştır.

Ayaklar ne çeker akılsız baştan
Kısa akıl çokta yorar insanı
Çalışmaz alışmaz iş bilmez, taştan
Gelir müsibetler sarar insanı

Mert olmalı elbet sözü insanın
Alnı açık hem ak yüzü insanın
Çalışmakta gözü varsa insanın
Kalmaz sefil kısmet arar insanı

Efkâri yaremi her el saramaz
Ben ararım o yar beni aramaz
Adam olmıyanı Adem aramaz
İnsan olan gelir sorar insanı

HİCRAN

Hey yarenler beni yakar bu sevda
Ateşmidir, alevmidir, gözmüdür
Herdaim gönlümün kış mevsimidir
Eyyammıdır, baharmıdır, yazmıdır

Sağ olmuyor sinemdeki bu yare
Son nefeste desem verse su yare
Bu derdimi nolur saysam o yare
Seksenmidir, doksanmıdır, yüzmüdür.

Efkâriyim yari buldum sanarım
O yar sanar ikrarımdan dönerim
Sevdiğim de üç nişana yanarım
Edamıdır cilvemidir, nazmıdır

Efkâri Şentürk

ÂŞIK MEVLÜT İHSANİ ŞAFAK

Erzurum'un Şenkaya ilçesinin Çermik köyünde, 1928 yılında doğan âşık, küçük yaşlarında hayatının en tatlı ve en acı günlerini yaşamıştır. Daha dokuz yaşında iken bir bomba kapsülünü oynarken, kapsülün patlaması sonucunda iki gözünü ve üç parmağını kaybetmiştir. Elinde bir kuruş parası olmıyan babası, fakir olduğu için İhsani'yi doktora dahi götürememiştir. Kör olduktan sonra arkadaşlarının yanına gelmemesi gözlerinin görmemesinden daha çok üzer İhsani'yi. Şimdi siyah gözlüklerin arkasına çekilen İhsani, Dünya güzelliklerini hayal gücü ile görüyor. Yalnız ağlamak için kullanıyor gözlerini...

«Hale seçmemiştim sağ ile solu
Elime verdiler bomba kapsülü
Ansızın patladı bilmezdim dolu
Yaktı gözlerimi kesti elimi

On üç on dördüne girince yaşım
Nice kazalara çok değdi başım
Gelmezdi yanıma yaren yoldaşım
Ahbaplarım sormaz oldu halimi

On yedide yavaş yavaş saz çaldım
Gahi devam ettim gahi az çaldım
Yirmisinde bir ustadan ders aldım
Derdim ile ayar ettim telimi...»

On yedi yaşında saz çalmaya başlamıştır. Yirmi bir yaşında evlenen İhsani, altı çocuk babasıdır. Geçimini sazla temin etmektedir. İki yüz sayfa kadar şiiri, hikaye; roman ve piyesi vardır. Bir çok festivallere katılmış ve hepsinden ödül kazanmıştır.

Türkiye Âşıklar Bayramına ilk defa 1967 de katılmış, Şiir dalında birinci olarak Köroğlu ödülünü, atışma dalında ikinci olarak Yunus Emre ödülünü, 1968 de atışmada birinci şiirde de ikinci olarak Mevlâna ve Karacaoğlan ödüllerini kazanmıştır. 1969 Da da bayrama katılmış ve atışma dalında birinci olup Köroğlu ödülünü almıştır.

KOCA DÜNYA

Ne zamandan beri varsın
İnkâr etme aşikârsın
Haber aldım ihtiyarsın
Köhnelendin koca dünya

Her bir canlı senden yanık
Kimin yatar kim uyanık
Kâhi bulut kâh karanlık
Çoğun geçer gece dünya

Okur kendin yazar kendin
Yapar kendin bozar kendin
Saray kendin mezar kendin
Devredersin nice dünya

Çok düşünme aklın şaşar
Herkes bir ümitle yaşar
Ömür günü dağdan aşar
Bir pencere baca dünya

Düşünme Mevlüt İhsani
Devretti çok Süleymanı
Acımadı hiç bir canı
Bağrın dönmüş tunca dünya

Mevlüt İhsani Şafak

ÂŞIK ABDÜLVAHAP KOCAMAN

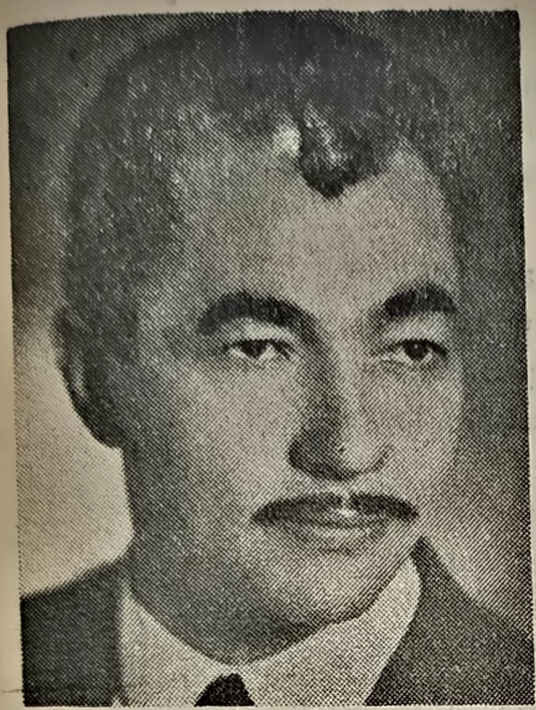

1934 Yılında Kadirlinin Avluk köyünde doğmuş, ilkokul mezunudur. 15 Yaşında köylerinde bir kıza aşık olmuş, bazı sebeblerden dolayı bu kızla evlenememiştir. Leylasını kaybeden mecnun gibi dağlarda dolaşmış, gördüğü güzellere, tabiata ve yaşantılara şiirler yazmış türküler söylemiştir. 20 Yıldan beri yazdığı destanlarla yurdun muhtelif bölgelerinde büyük şöhret sağlamıştır. Erzurum ve Hasankale âşıklar yarışmasında şiir birincisi olmuştur. Konya da yapılan Türkiye Âşıklar Bayramına dört yıldan beri katılmaktadır. Şiir dalında katıldığı yarışmalarda; 1966 da ikinci olmuş. 1967, 1968 ve 1969 yıllarında birinci olarak sırasıyla Köroğlu, Fuzuli, Behçet Kemal ödüllerini kazanmıştır. Ayrıca 1968 de atışma dalına girmiş ve üçüncü olmuştur.

Yazdığı milli şiirleri ile herkesin takdirini ve sevgisini kazanan Vahap, Çukurovanın büyük âşıkları arasında yer almıştır. Evlidir, on çocuk babasıdır. Hayatını destan satarak kazanmıştır.

Âşık kendisini şiirle şöyle tarif ediyor :

Dokuzyüz otuzda geldim dünya'ya
Kadirlinin avluk köyündenim ben
Diyarı gurbeti çok gezdim yaya
Üstad Karacaoğlan soyundanım ben

Vahap Kocaman'm zalimi sevmem
Zulümden hoşlanmam mazluma değmem
Düşmana başım dik, boynumu eğmem
Şanlı milletimin kölesiyim ben

İKİ TAŞTAN İBARET

Boşa mağrurlanma sen insanoğlu
Cismin iki damla yaştan ibaret
Aldanma dünya'ya şaşırma yolu
Bu dünyanın sonu baştan ibaret

En sonu figandır ne kadar gülsen
Menzile varırsın haddini bilsen
Zaloğlu Rüstemin denginde olsan
Uçup giden bir gün, kuştan ibaret

İster çuha giysen istersen şalı
İster kaymak yesen istersen balı
Hepsi senin olsa dünyanın malı
Gelip geçer elbet, düşten ibaret

İster ömür sürsen yıllarca sene
Akibet, aslına dönersin gene
Zevki ıstırabı değmez bir güne
Dört yanına bir bakıştan ibaret

Abdülvahap ister uluhan olsan
İster yaşlı ister bir civan olsan
Dünya'ya hükmeden Süleyman olsan
Akibetin iki taştan ibaret

Abdülvahap Kocaman

ÂŞIK İSMAİL CENGİZ

1928 Yılında Kars'ın Tuzluca kazasının Sürmene köyünde doğmuştur. Aslen İranlıdır. Onbeş yaşında saz çalmaya başlamıştır. İsmail Cengiz, evlidir ve üç çocuk babasıdır. Memleketi sazıyla dolaşıp ekmeğini sazından çıkarmaktadır. İranlı olduğu için sazıyla bir çok kez Doğu Anadoludan sonra İran'a kadar gitmiştir.

Türkiye Âşıklar Bayramına ilk defa 1969 yılında atışma ve türkü dalında katılmıştır. Sazıyla ve sözüyle seyircileri coşturmuş ve türkü dalında ikinci olarak Emrah ödülünü, diğer âşıklarla birlikte paylaşmıştır.

KARAKIZ

Âlemde nişandır bir bakışın var
Gözlerin çok güzel bir yakışın var
Kudretten vergidir bir çekişin var
Huriye benzersin güzel karakız

Oluştan baktıkça hemde kibarsın
Kudredden karışmış kara bibersin
Çok, dilbilmezlere hürmet edersin
Melek misalisin güzel karakız

Bir tabiatın var durmaz dönersin
Kötülükle değil dostça gülersin
Âşıksız kalbinde sazı çalarsın
Seveni üzersin güzel karakız

Allah'dan vergidir tabiat sana
Tarlada bülbülsün bir şakısana!..
İsmail'in sözün atma yabana
Huriye benzersin güzel karakız

İsmail Cengiz

ÂŞIK ŞEREF TAŞLIOVA

1938 Yılında Kars iline bağlı Çıldır ilçesinin Gülyüzü köyünde dünyaya gelmiştir. Yedi yaşında iken babası vefat etmiş ve yavaş yavaş saz çalmaya başlamıştır. On dört yaşında ilham duyguları ile âşık olan Taşlıova evlidir ve dört kızı vardır. Şeref Karsta halk ozanlarının şefi olarak çalışmaktadır.

Şeref Taşlıova aynı zamanda iyi bir folklor dil araştırıcısıdır. Atatürk Üniversitesi Edebiyat fakültesi arşivinde derlemeleri vardır. Kendisi daha ziyade Kahramanlık türkü ve şiirleri söyler.

Türkiye Âşıklar Bayramına iki yıldan beri katılmaktadır. 1968 Yılında atışma dalında ikinci olarak Yunus Emre ödülünü, türkü dalında ikinci olarak Dadaloğlu ödülünü kazanmıştır. 1969 Yılında ise Türkü dalında birincilik ödülü olan Karacaoğlan ödülünü, Şiir dalında ikincilik armağanı olan Yunus Emre ödülünü almıştır.

Bilmem neylemişim ben bu feleğe
Bana yapmadığı hallarmı kaldı
Ayırdı elimden saldı uzağa
Atmadığı gurbet eller mi kaldı

Eyvah beyhude geçti bu çağım
Bilmem bu alemde nedir günahım
Ötmüyor bülbülüm virandır bağım
Daha kırılmamış dallar mı kaldı

ŞEREF der ki gam yükledim göçüme
Aşk ateşi neler saldı içime
Otuzunda beyaz düştü saçıma
Ömür tamam oldu yıllar mı kaldı

Şeref Taşlıova

ÂŞIK OSMAN FEYMANİ

Asıl ismi Osman Taşkaya olan âşığın künyesini kendisinden dinleyelim :

Çukurovalıyım diyarım belli
Yaşım yirmiyedi simamsa ellli
Azaplı'da doğdum, kazam kadirli,
Annem Kayseri'li Babam Van'lıdır

Feymani bir külhanoğlu
Sarı sıska orta boylu
Mahsun, üzgün, garip huylu
Âşık birine birine...

Halen bekâr olan âşık onyedi yaşında sevdiği kızın ölümü üzerine yıkılmış, yirmi iki yaşında rüyasında gördüğü ilâhi sıfatlı bir zatın kendisine Feymani diye hitap etmesi ve elinde bulunan gümüş tasla uzattığı suyu işmesinden sonra, içine ferahlık gelen Feymani, kendisini sazın tellerine bırakmıştır.

İlk defa Türkiye Âşıklar Bayramına 1968 yılında atışma ve şiir dalında katılan âşık, şiir dalında üçüncü olarak Silleli Âşık Sururi, atışmada üçüncü olarak Şair Eşref ödülünü, 1969 da da türkü dalında ikinci olarak Emrah ödülünü kazanmıştır.

Seher yeli tebrik eyle yârimi
Al yeşil giyinsin bugün bayramdır
Sakın gücendirme şirin dillimi
Çiçekler takınsın bugün bayramdır

Unutmasın beni aklında tutsun
Unutursa ayrılığı unutsun
Ağlamasın göz yaşını kurutsun
Kınalar yakınsın bugün bayramdır

Yine çatıkmıdır hilâl kaşları
Eğri büğrü kipriğinin uçları
Çoktan beri taranmamış saçları
Tarasında örsün bugün bayramdır

Feymânî - Selâmı salar yelinen
Bülbül olan küs tutarmı gülünen
Ağır olsun konuşmasın elinen
Nazardan sakınsın bugün bayramdır

ÂŞIK ÜMMANİ CAN

Ümmâni Can 1905 yılında Tortum'da dünyaya gelmiştir. İlk kez 1969 yılında Türkiye Âşıklar Bayramına katılmıştır. Çevresinde (Erzurumlu Ümmani Baba) olarak tanınır. Âşıklar bayramında sakalı ve siyah takkasiyle Basın mensuplarının büyük ilgisini çekmiştir. Gerçek bir halk âşığı olan Ümmani Baba, yarışmalar süresince üstün bir başarı göstermiş ve atışma dalında Dadaloğlu ödülünü kazanarak ikinci olmuştur.

Evli olan Ümmani Can'ın altı çoçuğu vardır.

Ya hayalde ya düşünde seslenir
Ölümden bir haber duyar gidersin
Bir gün olur arkan taşa yaslanır
Bir iki bir iki diyer gidersin

Dünyada bir dakka durmam diyerken
Uzaktır bu ölüm görmem diyerken
Gözümden gözüne vermem diyerken
Bir bakışa canı kıyar gidersin

Gece gündüz şükür eyle halına
Düşme bu dünyanın galma galına
Devamlı yanarken dünya malına
Bir avuç topraktan doyar gidersin

Unutma Ümmani ilmilihlâsın
Cehteyleki öldüresin nefisin
Dünya ziynetinden bugem libasın
Ahırı akibet soyar gidersin.

ÂŞIK İSHAK KEMÂLİ

1898 Yılında Erzurum'da doğmuştur. Türkiye Âşıklar Bayramından başka hiç bir nedenle Erzurumdan dışarı çıkmamıştır, Bin kıtaya yakın şiir yazmıştır.

Onbeş yaşında rüyasında mahallenin yakınındaki bir çeşmeden su içen Kemâli, altı ay aynı çeşmeden su içtikten sonra yine su içmeye gittiğinde sarı bir kâğıt üzerine yazılmış olan ayetleri bulur ve okur. Altı aylık rüyasını bir daha görmez olur. Ve o günden sonra içindeki ateşin tesiriyle kendi kendine şiirler söylemeye başlar. Erzuma gelen bütün âşıklarlarla atışır. Zamanımızda yetişen âşıklardan en beğendiği Erzurum'lu Yaşar Reyhani'dir. Kemâli evlidir ve dört oğlan bir kız babasıdır.

Türkiye Âşıklar Bayramına 1969 yılında katılmıştır. Atışma dalında ikinci olarak Dadaloğlu ödülünü kazanmıştır.

Ben bir güzel gördüm canan ilinde
Dudağından damlar bal dane dane
Yazılmış fermanı hazır elinde
Simasında mevcut al dane dane

Etrafında vardır yeşildir dağlar
Kimisi gülmekte kimisi ağlar
Bahcivan çok erbap, memurdur bağlar
Her yanında açılmış güi dane dane

Kemâli dünyada neye yaramış
Âşık maşuğunu her an aramış
Altın tarak ile zülfün taramış
Dökülmüş yüzüne tel dane dane

İshak Kemâli

ÂŞIK MAHMUT TAŞKAYA

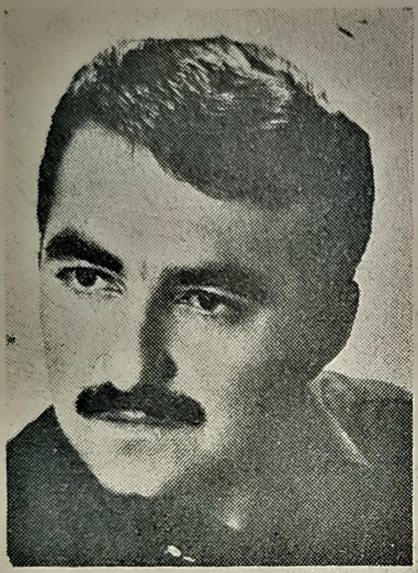

Adana'nın Kadirli kazasının Azaplı köyünde, 1939 yılında bir köy damında doğmuştur. Küçük yaşında tabiat güzelliği kendini etkilemiş ve 12 yaşında sazı eline alarak duygularını saza anlatmıştır. On dört yaşında bir köy kızına aşık olur. Fakat askere gidince sevdiği kızın evlenmesi Mahmut'u yıllarca sürecek olan bir aşka sevkeder.

Mahmut Taşkaya evlidir ve sekiz çocuk babasıdır. 1968 ve 1969 yıllarında Türkiye Âşıklar Bayramına türkü dalında katılmış ve iki sene üst üste üçüncü olarak Âşık Hasan ve Âşık Kerem ödüllerini kazanmıştır.

Gönlümü bir paket yaptım
Ümitlerimle bağlattım
Adresine postalattım
Varmaz diye korkuyorum

Güleriz dedim ırakta
Daha fakir olarakta
Katarımız o durakta
Durmaz diye korkuyorum

Aşkın kör eyledi cana
Kül olmuşum yana yana
Nazlım inan seni bana
Vermez diye korkuyorum

Âşık Mahmut hayatımı
Alamadım muradımı
Ben öidüm ya yar adımı
Sormaz diye korkuyorum

ÂŞIK HÜDAİ SABRİ ORAK

1940 Yılında Maraş'ın Göksun İlçesinin Yoğunoluk köyünde doğmuştur. Asıl adı Sabri Oraktır. Hüdai mahlasıdır. Onbir yaşından itibaren irticalen şiir söylemeye başlamıştır. Yaşlı ve usta âşıkların yanına gitmiş ve bir çoğu ile atışmıştır. Küçük yaşta babasını kaybettikten sonra tahsili yarım kalmıştır. Okuma yazmayı birçokları gibi Hüdai'de askerlikte öğrenmiştir. Hüdai Sabri'nin hayatı devamlı olarak sıkıntı içinde geçmiştir.

İki yıldan beri Türkiye Âşıklar bayramına katılmaktadır. 1968 Yılında şiir dalında birinci olarak Fuzuli ödülünü, 1969 da atışma ve şiir dallarında ikinci olarak Dadaloğlu ve Yunus Emre ödüllerini kazanmıştır.

BANA BİR DERMAN SÖYLE

Dedim tabip bana bir derman söyle
Bana senin derdin çaresiz, dedi.
Dedim çeke çeke ölem mi böyle,
Hiç âşık gördün mü yarasız, dedi.

Bu dünyaya cefa için gelmedim.
Eller gibi sefa sürüp gülmedim.
Ben bu derdi para ile almadım,
Haktan gelen çile parasız, dedi

HÜDAİ'yim bu mu benim yazarım,
Gücüm yetse bu takdiri bozarım.
Gam yükünü yüklenmişim gezerim,
Ne kadar gezdirsen kirasız, dedi.

Sabri ORAK (Hüdai)

ÂŞIK SADİ DEĞER

1929 Yılında Kars'ın İncesu köyünde doğan Sadi, 1950 yılında âşık olmuştur. Sadi âşık oluşunu şöyle anlatır; «Tam onüç yaşımdaydım. Bir gece rüyamda üç derviş acaip bir sahrada bana ay parçasına benzeyen, melek simalı bir kız gösterdi. Çeşitli aşk ateşi ile beni büyülediler. Uykudan uyanınca değiştiğimi anladım, o geceyi hâlâ unutamıyorum. Her gün tesiri biraz daha artıyor.»

Şimdi evli ve sekiz çocuk babası olan Sadi, geçim sıkıntısı çekmektedir. Sadi kendi eserlerini -Hasreti- isimli bir kitapta toplamaktadır. Ayrıca kendi yazdığı Köse Emmi adlı filmde de oynamıştır.

Dört yıldanberi Türkiye Âşıklar Bayramına katılmakta olan Âşık, 1967 yılında atışma dalında ikinci olarak Yunus Emre ödülünü ve şiir dalında da ikinci olarak Karacaoğlan ödülünü, 1969 da atışma dalında üçüncü olarak Şenlik ödülünü kazanmıştır.

Âşık Sadi Değer'in bitmeyen hasretliği için yazdığı bir şiir:

Mektup yetişende vefalı yara
Ahvalimi senden sorsun ağlasın
Bensiz seyretmesin bağı bahçeyi
Derdi sinesinde desin, ağlasın

Dert elinden oldu vücudum yara
Kaderim böyledir elde ne çare
Bir önünü beyaz, birini kara
Her gün göz yaşıyla örsün, ağlasın

Hasretiyim sinemdedir dağlarım
Günden güne karaları bağlarım
Benki yara hasret kaldım ağlarım
Oda beni kime varsın, ağlasın

ÂŞIK FİKRET ÜNAL

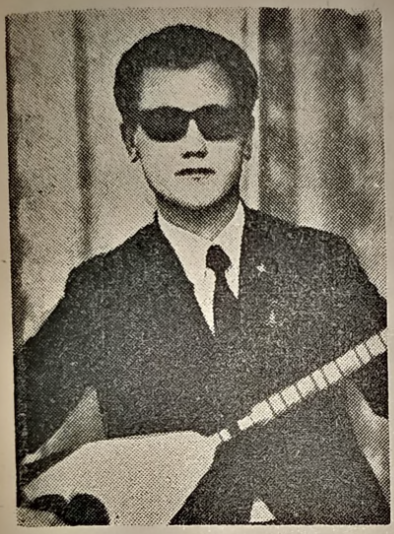

1944 Yılında Kars'ın Sarıkamış kazasının Boyalı köyünde doğan âşık, ilkokul mezunudur. Genç yaşta bir güzele tutulan Fikret sevgilisini köy ağasına kaptırınca, kendisini sazının tellerine bırakmış ve teselliyi sazda aramıştır.

1960 Yılında yurdunu terk ederek Adana'nın Kadirli ilçesine yerleşen Fikret, Çukurovada da mızrabının tellerine sarılır. Fikrete göre «Çukurovanın toprakları altındı amma toprağın sahipleri faydalanıyorlardı bu altınlardan.» Çukurova da Fikret'in hayalleri kederlere dönüşmüştür.

Evli ve dört çocuk babasıdır. Türkiye Âşıklar Bayramına ilk defa 1969 yılında katılmış ve Türkü dalında üçüncü olarak Âşık Kerem ödülünü kazanmıştır.

Dağlar aman vermez gidemem yare
Yolum çıkmaz oldu halim perişan
Hastayım inlerim oldum biçare
Günlerim ay oldu, yılım perişan

Gönlümün lokmanı gel bana acı
Söyle bu derdimin nedir ilacı
Neylersin meyvesi yenmez ağacı
Döküldü yaprağım, dalım perişan

Fikretim der, bade içtim dem oldu
Gasavet serime çöktü gam oldu
Nefesim kesildi gözüm yumuldu
Gel yarim gel götür, ölüm perişan

ÂŞIK SEFİL SELİMİ

Gerçek adı Ahmet Günbulut'tur. 1933 Yılında Şarkışla'da dünyaya gelmiştir. İlkokul mezunudur. 1957 Yılındanberi şiir yazmaktadır. Elliye yakın çeşitli deyişleri vardır. Evlidir ve altı çocuk babasıdır. Selimi'nin 15 e yakın beste ve güftesi vardır.

İki yıldanberi Hollanda'da bulunan Sefil Selimi 1966 ve 1967 yıllarında Âşıklar Bayramına katılmış; ilk sene şiir dalında ikinci olmuş, ikinci sene yine şiir dalında ikinci olarak Dadaloğlu odülünü kazanmıştır.

Sefil Selimi 1970 Türkiye Âşıklar Bayramına katılacaktır.

NE BİLECEK

Eser deli deli yolarcasına
Şu günün kadrini yel ne bilecek
Bülbül zar etsede ölürcesine
Yaprak ne bilecek gül ne bilecek

Kimi yapar kimi geri yıkarmış
Kimi ağlar kimi güler bakarmış
Maşuk aşığını aşkça yakarmış
Yanan yanar gider kül ne bilecek

Bu ganlüme yüce bina kurmuşlar
Sevdiklerim can evime girmişler
Arifler bir kılı kırka yarmışlar
Mânâ ince lâkin kıl ne bilecek

Her kulak bilemez dinlemesini
Telden sormalıdır inlemesini
Zekâ dile verir anlamasını
Akılı fikiri dil ne bilecek

Ey Sefil Selimi sende yare bak
İncelemek istersen zar et zara bak
Çok ince arasan ince yere bak,
Yer pek ince çaput çul ne bilecek

ÂŞIK KADİR GEDİKHANLIOĞLU

Urfanın birecik ilçesine bağlı Şebük köyünde bir mezarda dünyaya gelmiş. Garip ama gerçek... Annesi dokuz aylık hamileyken nehire düşmüş, öldü zannedilerek mezara gömülen kadın mezarda doğum yapmış, bir çoban köpeğinin mezarı eşelemesinden çoban mezarı açmış ve Kadir'i bulmuş. Böylece dünya'ya gelmiş âşık Kadir.

Sazını ustalıkla kullanan Âşık, Türkiye Âşıklar Bayramına türkü dalında katılmaktadır. İlk defa olarak 1969 yılında yarışmalara katılmıştır. Değişik şivesi ve ustalıkla çaldığı bağlamasıyla büyük ilgi toplamıştır.

Âşık aynı zamanda elliye yakın türküsünü plağa okumuştur. Aşağıda Gedikhanlıoğlu yoksulluktan dert yanıyor ve çileyi samimiyetle dile getiriyor :

Ruhumda bir sıkıntı var
Gitsin diyom gitmiyor ki
Yoksulluk başıma bela
Bitsin diyom bitmiyor ki

Yoksulluk bağrımı dağlar
Elimi kolumu bağlar
Yavrular ekmek diye ağlar
Yatsın diyom yatmıyor ki

Düşünüyorum nasıl etmek
Bilmem nerelere gitmek
Beş nüfusa tek bir ekmek
Yetsin diyom yetmiyor ki

Gedikhanlıoğlu sundu aşkı
Avare, divane gezerim şaşkın
Bugün sazım bana küskün
Ötsün diyom ötmiyor ki

ÂŞIK SALİH SÖYLERİ

Asıl adı Salih Yıldız, mahlası Söyleri'dir. 1937 Yılında Tokat'ın Zile kazasının Savcı köyünde doğmuştur. Tahsili yoktur. 1963 Yılından bu yana şiir yazmaktadır. Köy köy, diyar diyar dolaşarak saf ve özlü şiirler söylemiştir. Evli olup iki çocuğu vardır. İlk kez bu yıl Âşıklar Bayramına katılacaktır. Emine adındaki bir kıza 9 yaşında iken aşık olmuş ve 15 yaşında iken sevdiğini söylediği gece rüyasında, tanımadığı bir zat Söyleri'ye biri dolu biri boş kadeh sunmuştur. Kadehin birisinin boş oluşu nedeniyle Emine'den ayrılmış, ve aşkı maddi aşktan tanrı aşkına yönelmiştir. Alevi, Keçeci'li Veli Dede'nin dergahında 3 yıl hizmet etmiştir.

Bir yol çıkaydım yüce başına
Koklasam toprağını taşını köyün
Karışsaydım kurun ile yaşına
Mü'min kardeşleri göreydim köyün

Âşık Söyleri

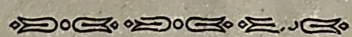

ÂŞIK DİYARİ

1937 Yılında Konya'da doğmuştur. Asıl ismi Ali Dinçer'dir. Evlidir ve dört çocuğu vardır. 20 Yıldanberi şiir yazmaktadır. Konya Belediyesi Otobüs İşletmesinde şoför olarak çalışmaktadır. Diyari iki şiir kitabı çıkarmıştır. Türkiye Âşıklar bayramına ilk defa 1969 da şiir dalında katılmıştır.

Sevdiği kızın ölümü üzerine şiir yazmaya başlamıştır. Şiirlerinde aşkı ve kederi işlemiştir.

ÂŞIK SALİHİ

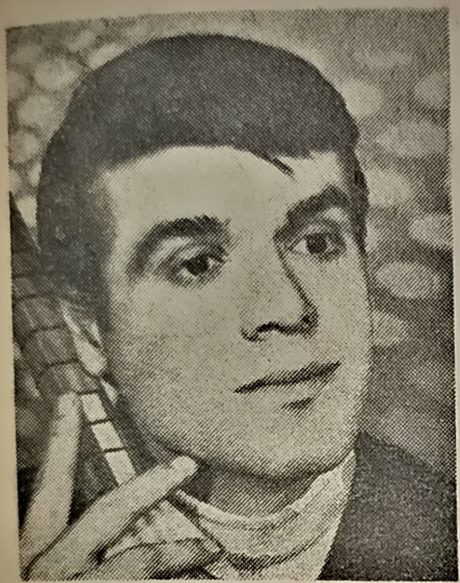

Gerçek adı Halil Yılmazdır. 1949 Yılında Konya'da doğan âşık, 1960 yılında ilkokulu bitirmiş ve orta okula başlamıştır. Salihi âşık oluşunu şöyle anlatır :

«9 Kasım 1963 gecesi rüyamda pirim (Şu parlak altınları mı istersin yoksa ismi Saliha olan şu kızın maşuku olmayı mı; eğer altınları istersen altın kaseden su vereceğim ona sahip olacaksın, şayet bu güzel kızı istersen ateşten kasedeki suyu içip onu yana yana arayacaksın) dedi. Kız altınlardan daha güzel göründü, her şeyi unutup pirin elindeki ateşten kaseyi kaptığım gibi içtim. Ne yazıkki beni uyandıran annem Saliha'nın hangi kaseden su içtiğini görmeme mani oldu.»

O yıl okulu bırakır Salihi, Bir yıl arar görmeden sevdiği Salihasını. Bir gün saçının iki tarafı örgülü, kırmızı mantolu bir kız görür. İçi yanar Salihi'nin, kendini tutamaz, koşar ilahi sevgilisini tutar ve sorar:

— Sen Salihasın değilmi?

«Evet ne olacak» der gülümseyerek ve yürür.

Bir yıl mutlu yaşar Salihi, tekrar okula başlar. Fakat zalim kimseler ve fakir oluşu Salihi'yi Salıhasından ayrı bırakır.

Halen bekâr ve Saliha'sından ayrıdır. Lise mezunudur. 15 kadar türkü bestelemiştir. En sevilenleri Liseli Sevgilim-Hayalin Karşımda - Saliha isimli parçalardır. Türkiye Âşıklar Bayramına türkü dalında üç yıldanberi katılmaktadır. 1968 Yılında üçüncü olarak Âşık Hasan ödülünü, 1969 da ikinci olarak Emrah ödülünü kazanmıştır.

SALİHA

Görmedim ömrümde böyle bir zalim
Sevmeden yanadır kötü talihim
Her gece sazımdır benim tesellim
Üzme beni Saliha, üzme sevgilim

Yalvarırım gitme yüksek yokuştan
Zalim ne anlar ki aşktan bakıştan
Bir gün geçer gönlün yakışıklıdan
Dönersinde yüzüne bakmam sevgilim

Söyle Salih söyle derdin tükensin
Zalim bir sevgiliyi neden seversin
Derdin saza döküp türkü söylersin
Derdimin dermanı sensin sevgilim

KALBİME MİSAFİR OLDUN

Dün akşam senmiydin kapımı çalan
Gözyaşı döksende inanmam yalan
Yıllarca aşkınla perişan olan
Zavallı kalbimi neden ararsın

Demek terk edildin kaldın hüzünle
Bana nasıl geldin hangi yüzünle
Bu mecnun halimi gördün gözünle
Mutlumusun diye neden sorarsın

Sen artık mazisin hatırada kal
Bir buse vermiştin geri götür al
Çiçekleri solmuş yapraksız bir dal
Diyerek kalbimi neden kırarsın

Kalbime misafir oldun sevgilim
Muhtaç oluncamı buldun sevgilim

Âşık Salihi

Âşıklâr Bayramı'nın en büyük özelliği atışma dalıdır. Bu resimde Âşık İlhami ile Âşık Reyhani birincilik için çarpışıyorlar.

Foto : Metin Soysal

Atışma Dalından Örnekler

Kars'lı Âşık ÇOBANOĞLU ile Merhum Âşık MÜDAMİ'nin 1966 Türkiye Âşıklar Bayramındaki atışmaları :

Müdami :
Çobanoğlu, eyle yoluna dikkat
Sapa yerden gidip tozlanmıyasın
Burası Konya'dır, ayağın denk at
Kokuşup sonradan tuzlanmıyasın

Çobanoğlu :
Âşık Müdamî ben, uyarım yola
Sen kendin ağır tut, hızlanmıyasın
Posof'u heyranın çok var, mesliste
Onlara güvenip yüzlenmiyesin

Müdami :
Bura er meydanı. şaşırmak ta var
Çelme atıp yere düşürmek te var
Aşk odunda bağır pişirmek te var
Köze düşüp, cız-cız cızlanmıyasın

Çobanoğlu :
Sen bu şişmanlıkta aşkı nidersin
Közde kebap bulsan, alıp yudarsın
Yâr peşine hayal kurup, gidersin
Kır-bayırda gezip yozlanmıyasın

Müdami :
Boyun çok uzamış aklını bilmem
Ağladırsam, gözün yaşını silmem
Ham tosun harmanda doğru çekmez gem
MÜDAM modolu'yla bizlenmiyesin

Çobanoğlu :
ÇOBANOĞLU, gönül kırmam yaparım
Cenabı Mevlâdır daim siperim
Yaşça büyüğümsün, elin öperim
Gel barışak dersem nazlanmıyasın

HÜDÂİ SABRİ ORAK İLE HASAN SELMANİ'NİN BİR ATIŞMASI

Hüdâi :
Sanadır hitabım ey aziz dostum
Dökülen inciyi diz birer birer
Hakikatı sana anlatmak kastım
Kalem al deftere yaz birer birer

Selmani :
Benimde hitabım budur Hüdâi
Dünyadan göçeriz biz birer birer
Eğer sever isen Bârihüdayı
Hayrını şerrini sez birer birer

Hüdâi :
Muhabbet bağın da goncalar açar
Aşkın badesini Âşıklar içer
Ariflerin sözü hâddeden geçer
Sende mantığından süz birer birer

Selmani :
Muhabbet baâbından geçeyim dersen
Aşkın badesini içeyim dersen
Hakikât kitabın açayım dersen
İlmin düğümünü çöz birer birer

Hüdâi :
HÜDÂİ- Ummana dalabilirsen
Tanıyıp sen seni bilebilirsen
Eğer kapısını bulabilirsen
Gir gönül şehrini gez birer birer

Selmani :
SELMANİ der gönül gezmek istersen
Kendindeki sırrı sezmek istersen
Aşkın deryasında yüzmek istersen
Usta kaptan olda yüz birer birer

MURAT ÇOBANOĞLU İLE ŞEREF TAŞLIOVA'NIN BİR ATIŞMASI

Şeref :
Gittin Konya'da da oldun birinci
Fakat benim ile cengin var mıdır
Saza mı bağladın yoksa söze mi
Bülbül gibi hoş ahengin var mıdır

Murat :
Birincilik bahsi olmasın dostum
Eğer kabul etsen cenge hazırım
Aşkın bülbülüyüm gönül bağında
Seda verir her ahenge hazırım

Şeref :
Rüyamda görmüştüm bütün eyyamı
Vilâyet vilâyet gezdin encamı
Kütük gibi durur Baba Müdami
Onada karşılık dengin var mıdır

Murat :
Boş sözleri âlemlere yayamam
Ben seni severem cana kıyamam
Çok şişmanı dolu diye sayamam
Gelirse vaktimiz denge hazırım

Şeref :
Şeref derki kardaş açma yaramı
O ki bilmezsin derde çaremi
Sevdanın elinden giydim karamı
Senin buna benzer rengin var mıdır

Murat :
Çobanoğlu dersin almalı derler
Boşalan bir anbar dolmalı derler
Aşka düşen âşık solmalı derler
Üçyüz altmış altı renge hazırım

Ayağı Murat alır :
Kâmil olanların piri terazi
Sermaye bol olur daraya gider
Feleğin bizlere nedir garazı
Aslı tabib olan yaraya gider

Şeref :
Hayat bir merdiven çalışır yatmaz
Gazeller dökülür sıraya gider
Şaşkın kaptan dümenini düz tutmaz
Oturur gemisi karaya gider

Murat :
Mevlâm bir kuluna vermesin darlık
Her işe kâdirdir yaradan hâlik
Ona her iş ayan bize karanlık
Zindana düşenler çıraya gider

Şeref :
Ezelden ruhumla ben beli dedim
Bir ismi settardı bir ismi Nedim
Madem ben âdemim toprak cesedim
Oradan gelenler oraya gider

Murat :
Çobanoğlu arzum vardır mevlâdan
Birliğini tesbit etmiş bir badan
Gelenler geçiyor fani dünyadan
Ya bunca gelenler nereye gider

Şeref :
Şeref derki ahvalini seçerler
Gelen kalmaz bu dünyadan geçerler
İman ile âhirete göçerler
Cennet dedikleri saraya gider

Murat Çobanoğlu ile İlhami Demir Bayramda atışırlarken

Foto : Metin Soysal

KUL MUSTAFA İLE SEFİL SELİMİ'NİN BİR ATIŞMASI

Kul Mustafa :
Yadigar yanıma gelmek istersen
Toros dağlarını yara yara gel
Yollar uzak belki seni incidir
Bir otur bir yürü dura dura gel

Sefil Selimi :
Yadigar yoluma mayın dizseler
Aşkımla üstüne basar gelirim
Parçalayıp yüzüm yüzüm yüzseler
Derimi duvara asar gelirim

Kul Mustafa :
Uçakla gelirsen yakındır ırak
Trense yol uzar bitmez bu durak
Otobüs taksiy kadere bırak
At ise üzengi vura vura gel

Sefil Selimi :
Kollarımı kırık kırık kırsalar
Kemiğimi yarık yarık yarsalar
Ölsün diye mavzer ile vursalar
Yarama fişeği basar gelirim

Kul Mustafa :
İnsan vaz geçermi özge eşinden
Ayıramaz hayalinden düşünden
Adana'nın köprüsünün başından
Aşık Mustafa'yı sora sora gel

Sefil Selimi :
Karataşa urgan ile sarsalar
Canımı sinemden çekip alsalar
Sefil Selimi'yi dara gerseler
Umudu bedenden keser gelirim

YAŞAR REYHANİ İLE HASAN SELMANİ'NİN BİR ATIŞMASI

Reyhani :
Bu devri âlemde aşka düşmüşsen
Alışır tutuşur yanar gidersin
Cehenneme soğuk soğuk girilmez
Ya ateş gidersin yanar gidersin

Selmani :
Bu dünyada hayrı şerri bilmezsen
İnsan olmayarak döner gidersin
Eğer burdan azığını aldınsa
Sönmüş ateş gibi söner gidersin

Reyhani :
Bu yanan gönüller bir gün uyanır
İçer ecel şarabına boyanır
Cansız at kapıya gelir dayanır
Anasız babasız biner gidersin

Selmani :
İnsanlar dünyada misali yaprak
Evvel ahir vardır, dalından kopmak
Bir gün bakarsınki yarılır toprak
Bir kuyu içine iner gidersin

Reyhani :
Reyhani hisaba bakmadın ise
Hikmet fermanını takmadın ise
Faydalı birçok iş yapmadın ise
Ahirete bozuk fener gidersin

Selmani :
Selmani der işin ahızar ise
Eğer âşık sevdiğine yar ise
Yolculukta hayır kısmet var ise
Cenneti Alâya konar gidersin

ABDÜLVAHAP KOCAMAN İLE OSMAN FEYMANİ'NİN BİR ATIŞMASI

Kocaman :
Sözümü tutarsan al sana öğüt
Akıbeti meçhul yoldan uzak ol
Kavağın yanına dikilmez söğüt
Meyvasız ağaçtan daldan uzak ol

Feymani :
Alır seni bir ummana götürür
Baharda çağlayan selden uzak ol
Bir sözüne bin söz ekler yetirip
Aslı zatı bozuk kuldan uzak ol

Kocaman :
Sen kendini sakın eksik etekten
Arsız avrat korkmaz sözden kötekden
Kız alırsan oğul verir petekten
Bilhassa çocuklu duldan uzak ol

Feymani :
Âşıklarda böyle yaşantı yasa
Başından eksilmez gam ile tasa
Asa ile sır gösterdi ol Musa
Musa değil isen Nilden uzak ol

Kocaman :
Kocaman kimseye söyleme acı
Namuslu kimseler başımın tacı
Kamilin kelâmı ruhun ilacı
Kötü sözden acı dilden uzak ol

Feymani :
Feymani cahile deme ki yazık
Onlar attı şu dünyaya bir kazık
Bu günler dünyanın düzeni bozuk
Helâl kazan haram puldan uzak ol

YAŞAR REYHANİ İLE NİHANİ'NİN BİR ATIŞMASI

Nihani :
Beni seni bilirdim has kumaş gibi
Sen kendin gösterdin karataş gibi
Şevkün ziya verse ay güneş gibi
Önen gelen bulutlara ne dersin?

Reyhani :
Baba gel engin ol gitme havayi
Koca kuşlan cansız yapar yuvayı
Bulut olup siper çekme semayı
Dağıtacak o rüzgâra ne dersin?

Nihani :
Bir neşter vurdumda sınadım seni
Korkma yuvrum korkma bağlamam seni
Sakın rüzgar gibi açma yelkeni
Öne gelen o dağlara ne dersin?

Reyhani :
Anladımki dağlar gibi ulun var
Gelenin var geçenin var yolun var
Çiçeğin var çimenin var gülün var
Üstünü örtecek kara ne dersin?

Nihani :
İnsanı tanırlar ağır baş ile
Esnafı ölçerler has kumaş ile
Çok övünme altı aylık kış ile
Eritecek bir bahara ne dersin?

Reyhani :
Çeliktir çekilmez feleğin yayı
Nedir ihtiyarın böyle hayhayı
Sel olursun basmak için ovayı
Esir eden derelere ne dersin?

Nihani :
Hiç rast gelmedin mi eroğlu ere
Erler pazarında ehli hünere
Bir denize ne yapacak bir dere
Önen gelen deryalara ne dersin?

Reyhani :
Mert elinden zehir içer giderim
Namert altın olsa geçer giderim
Nusret etse yelken açar giderim
Üstündeki kaptanlara ne dersin?

Nihani :
Sözlerin çok güzel gel beni kına
Faydasız bir işin düşme ardına
Pusulan kaybolur çıkar fırtına
Gidemezsin bir kenara ne dersin?

Reyhani :
Haberin yokmudur perver diyardan
Bütün alemlere yar olan yardan
Hazreti Yunusu kurtardı dardan
Sahip olan o settara ne dersin?

Nihani :
Anladım ki oğul etmişsin talim
Lakin ahlakında halim ol halim
Hasılı vesselam uzatmıyalım
Önen gelen bir mezara ne dersin?

Reyhani :
Sen üstad ben çırak hepisi hava
Öperim ellerin beklerim duva
Hak buyurmuş kullu nefsin mevtiva
Bozulmayan mukaddere ne dersin?

ZÜLFİKAR DİVANİ İLE İSMAİL CENGİZ'İN BİR ATIŞMASI

ZÜLFİKAR DİVANİ

1928 Yılında Tekirdağ vilâyetinin Tepe köy kazasında doğmuştur. On yedi yaşında Bursa ilinden gelen bir kıza aşık olmuş fakat karşılıklı aşklarının meyvalarını yeyemeyince eline bir saz alıp aşkını dile getirmiştir. 1950 de İstanbula yerleşmiştir. Şiirlerini Sırrı Hakikat - Ademin Sırrı ve Deyişler olmak üzere üç kitapta toplanmıştır.

Türkiye Âşıklar Bayramına ilk defa 1969 da işrirak etmiştir.

İsmail Cengizle olan atışmasından bir bölüm

Divani :
Seni ben bahçede gülün dalında
Kokladım rengini solduramadım
Renga renk çiçektin aşkın yolunda
Dikecek bir saksı bulduramadım

İ. Cengiz
Dinle sözlerimi âşık Divani
Saz çalan divanı çaldıramadım
Divanın var ama bağlaman hani
Ustaden bir tane aldıramadım

Divani :
DİVANİ diyorki sözün iyisi
Karşımda söz atar Kars'ın dayısı
Dinleyen dostların çoktur sayısı
Birinin yüzünü güldüremedim

İ. Cengiz :
İsmail Cengizim yemeği yerim
Doyunca Allah'a ben şükrederim
Acı söz söylemek dilde kaderim
Ben sana yönümü bildiremedim.

SON

1 Eylül 1970 Tarihinden itibaren

	Vadesiz mevduata:	%3
4 aydan 6 aya kadar	*Vadeli mevduata:*	%4
6 aydan 12 aya kadar	*Vadeli mevduata:*	%6

1 YILDAN FAZLA VADELİ MEVDUATA

%9 faiz

VEREN BANKA

TÜRKİYE EMLAK KREDİ BANKASI

MİLLİ TASARRUFUN
SEMBOLÜ
İŞ
TÜRKİYE İŞ BANKASI
paranızın... istikbalinizin emniyeti

EVET !

bizim bankamız
HER YERDE
HER ZAMAN
hizmetimizde olan
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ZİRAAT BANKASI'dır

HOŞ BAĞ

ŞARAP
SANAYİİNDE
KALİTE ve NEFASET
ÖRNEĞİNİ YİNE
TEKEL
SUNAR